

ORAVSKÝ HRAD NKP

BUDOVA OBYTNÁ II., Č. ÚZPF 237/14

architektonicko-historický výskum fasád

Mgr. Michal ŠIMKOVIC

Mgr. Michal ČAJKA

2018 - 2019

1. Základné údaje o NKP.....	3
2. Údaje o zadání, metóde, spracovaní a organizácii výskumu.....	4
3. Celkový opis pamiatkového objektu a technického stavu	5
3.1 Situovanie	5
3.2 Základná charakteristika dispozície a objektovej skladby hradu:	5
3.3 Popis skúmanej stavby.....	9
3.5 Stavebno-technický stav	12
4. Inventarizačný súpis nálezových situácií	13
4.1 Charakteristika zistených murív a omietok.....	13
4.2 Popis sond a nálezových situácií.....	14
5. Zoznam architektonických, výtvarných a remeselných prvkov.....	69
6. Analýza vývoja kultúrnej pamiatky	81
6.1. Doterajšie poznatky o architektonickom vývoji hradu a skúmanej budovy	81
6.2. Dobové vyobrazenia a dokumentácie kaplnky.....	82
6.3. Historické pramene k dejinám hradu (Mgr. Monika Tihániová PhD. - Mgr. Tomáš Janura, PhD.), vid' príloha 1	88
6.4. Stavebný vývoj skúmanej budovy na základe výskumu.....	88
7. Návrh obnovy.....	96
7.1. Zdôvodnenie navrhovaných úprav, požiadavky na obnovu pamiatkového objektu	96
7.2. Návrh opatrení na obnovu a prezentáciu	97
7.3 Návrh konkrétnych úprav.....	99

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NKP

Kraj	Žilinský
Okres	Žilinský
Mesto, obec	Oravský Podzámok
Ulica	-
Číslo poradové	-
Číslo parcelné	-
Unifikovaný názov KP	hrad s areálom
Bližšie určenie PO	stavba obytná II.
Zaužívaný názov KP	Oravský zámok
Číslo ÚZPF	237/19
Vlastník objektu	Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava v Dolnom Kubíne Hviezdoslavovo námestie č. 7, 02601 Dolný Kubín
Ochranné pásmo	

2. ÚDAJE O ZADANÍ, METÓDE, SPRACOVANÍ A ORGANIZÁCIÍ VÝSKUMU

Realizátor výskumu:

Mgr. Michal Šimkovic, Kimovská 4, 960 01 Zvolen

Osvedčenie o osobitnej odbornej spôsobilosti vykonávať architektonicko-historický výskum architektonicko-historického výskumu, registračné č. 217.2.

Architektonicko-historický výskum a spracovanie dokumentácie.

Mgr. Michal Čajka, Medzibrodie nad Oravou 102, 026 01

Spolupráca na sondážnom architektonicko-historickom výskume a na spracovaní dokumentácie.

Spolupráca na výskume:

Mgr. Tomáš JANURA, PhD., archívny výskum

Mgr. Monika TIHÁNYIOVÁ, PhD., archívny výskum

Objednávateľ výskumu:

Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava v Dolnom Kubíne

Hviezdoslavovo námestie č. 7, 02601 Dolný Kubín

Rozsah, charakter, cieľ, zameranie, rozsah a organizácia výskumu:

Predmetom architektonicko-historického výskumu boli vonkajšie fasády tzv.

Administratívneho traktu, ktorý je súčasťou zástavby 1. predhradia Oravského hradu.

Odborným podkladom bolo rozhodnutie KPÚ Žilina č. KPUZA-2018/14896-3/59812/PIE zo dňa 1.8.2018.

Výskum bol spracovaný na základe objednávky od vlastníka národnej kultúrnej pamiatky, ktorým je Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne. Jeho rozsah bol limitovaný možnosťami postavenia mobilnej konštrukcie lešenia. Zostávajúce časti fasády sú vzhľadom na výšku a polohu neboli pre výskum neprístupné a ich výskum bude reálny až po postavení lešenia pre potreby obnovy. Cieľom sondáže bolo overenie stavebného vývoja budovy a odkrytie starších, doteraz neznámych tvaroslovných, alebo fortifikačných prvkov, ktoré by prípadne mohli byť prezentované a dokumentácia omietok. Tá mala byť podkladom pre obnovu fasád, ktoré sú dnes v zlom stavebno-technickom stave. Rovnako bolo cieľom výskumu stanovenie optimálneho spôsobu obnovy fasád. Pri sondáži výskume boli

čiasťočne využité a rozšírené sondy reštaurátorského výskumu realizovaného Mgr. Art. Borošom.¹

Východiskom výskumu bola podrobná obhliadka stavby, na základe ktorej sa vyhodnotili vybrané nálezové situácie. Terénna časť výskumu prebiehala z lešenia v priebehu novembra a decembra 2018 a januára až marca 2019. Výskum bol realizovaný ako kombinovaný. Základný obhliadkový výskum doplnený zisťovacími sondami na sprístupnenej časti fasády.

Údaje o použitých podkladoch

Pre účely výskumu bolo spracovateľmi výskumu použité výkresy zo zamerania hradného areálu z roku 1998², ktoré boli pre potreby výskumu čiastočne upravené.

3. CELKOVÝ OPIS PAMIATKOVÉHO OBJEKTU A TECHNICKÉHO STAVU

3.1 Situovanie

Hrad sa nachádza v centre podhradskej obce Oravský Podzámok. Obec spolu s hradom leží v severnej časti Slovenska, v južnej časti historickej Oravskej župy. Z geografického hľadiska sa hrad rozkladá v údolí stredného toku rieky Orava. Hrad stojí na pravom brehu rieky na vápencovom bradle. Hradné bradlo je jedným z výbežkov bradlového pásma tiahnuceho sa po celej dĺžke Karpatského oblúka od Podbranča na západnom Slovensku cez oblasť Púchova, Oravu až po Pieniny. Oravská jednotka bradlového pásma, ktorej súčasťou je aj hradné bradlo je zložené prevažne z vápencov. Hradný areál sa rozkladá na úzkom vrchole a priľahlom južnom svahu pod skalným bradlom. Na vrchole brala vystupujúceho z údolnej nivy Oravy stojí najstarší hradný palác (237/1). Na svahu pod ním postupným vývojom vznikli ďalšie opevnenia a stavby rozľahlého hradného areálu (237/2-26).

3.2 Základná charakteristika dispozície a objektovej skladby hradu (obr. 2):

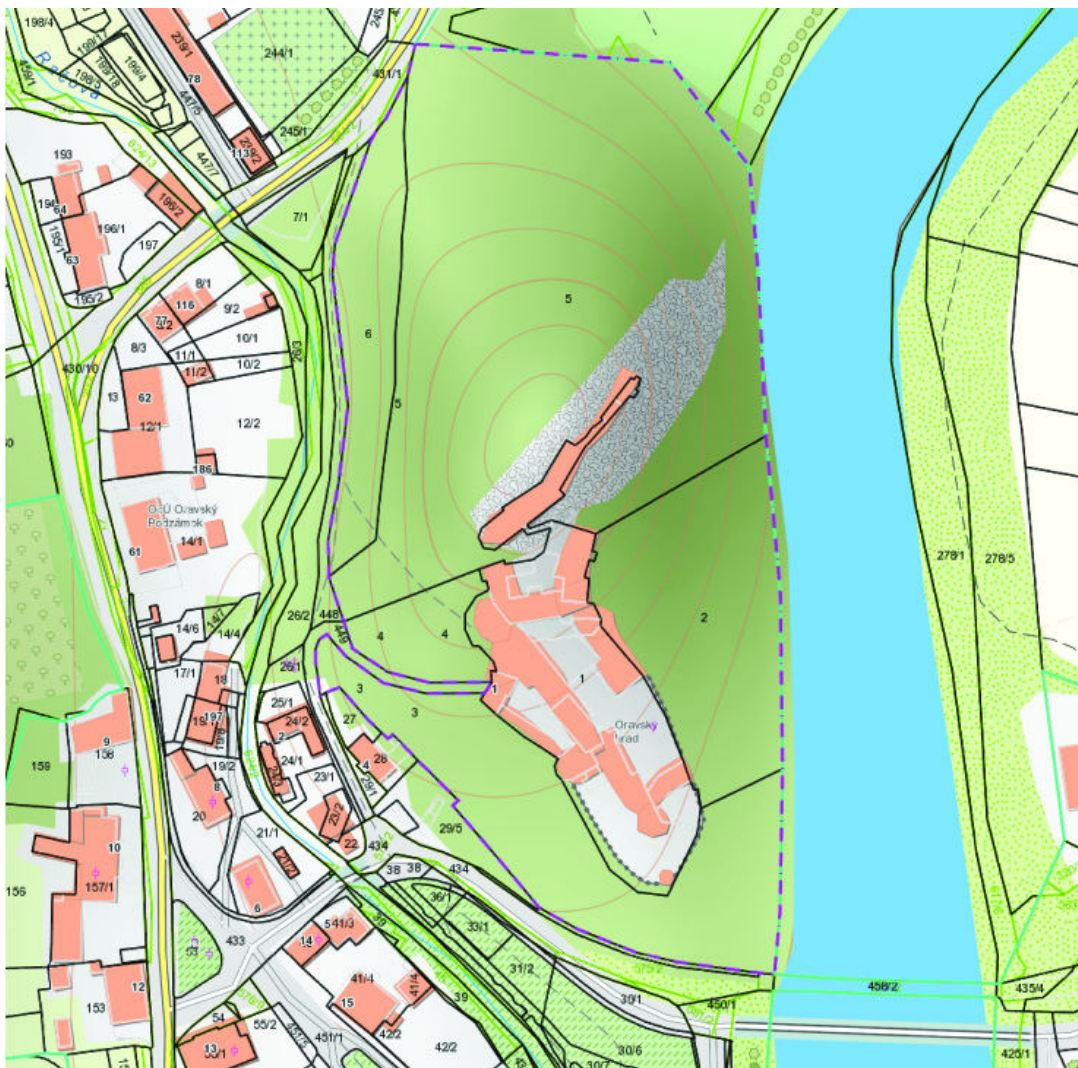
Hrad má celkovo štvordielnu dispozíciu, ktorá sa skladá z výškovo diferencovaného hradného jadra a sústavy troch predhradí. Dominantnou stavbou hradného jadra je palác (tzv. citadela) rozložený na vrchole ostrého skalného hrebeňa nad riekou Oravou (237/1). Priamo na južnom úpätí hradného bradla je rozložená nižšia časť hradného jadra, ktorého ústrednou stavbou je hranolová obytná veža (237/5). K nej sa na južnej a východnej strane jadra pripájajú dve palácové budovy (tzv. južný, Korvínovský palác 237/6 a východný, tzv.

¹ Boroš, R.: Návrh na reštaurovanie pamiatky, Administratívny trakt. Oravský Podzámok – Oravský hrad. 2018.

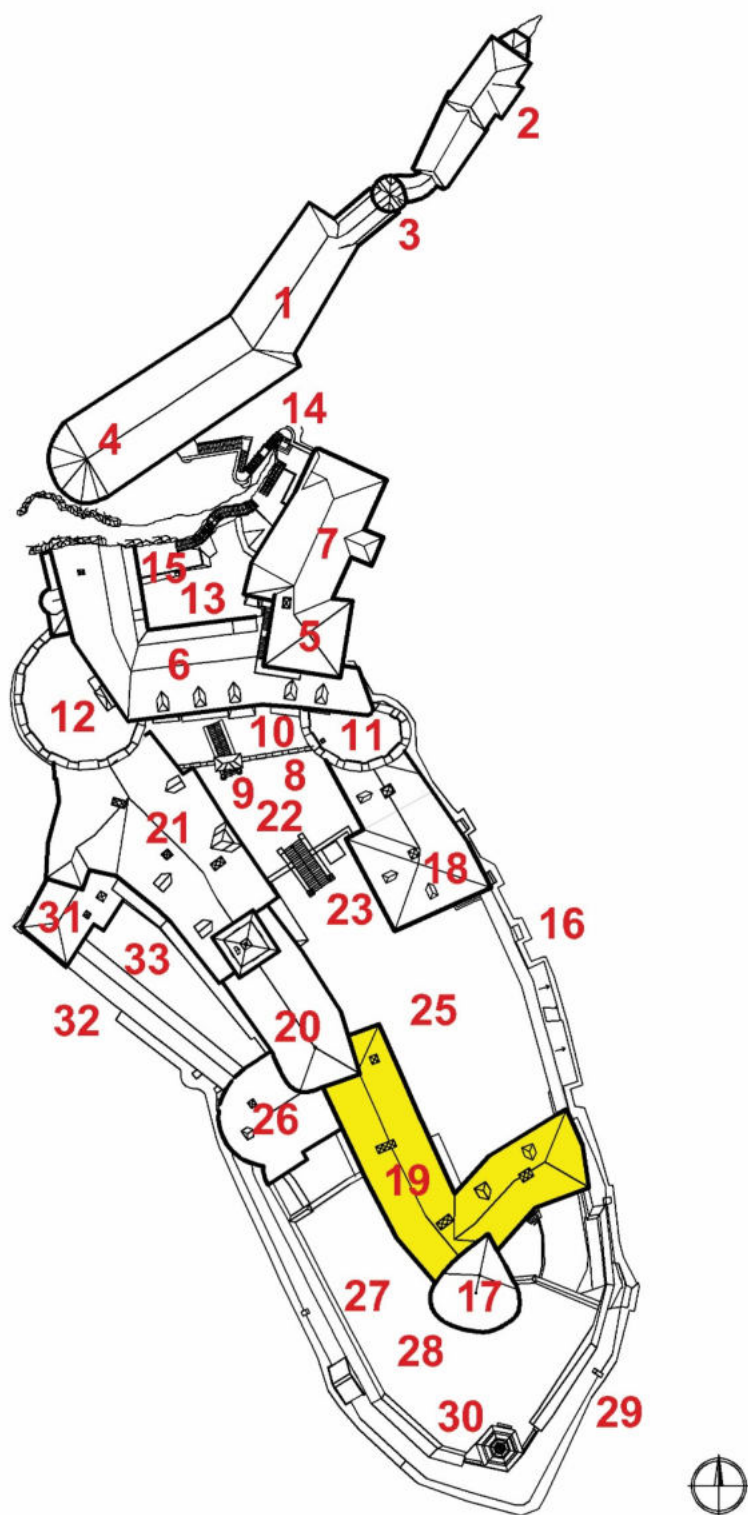
² Oravský hrad – NKP v Oravskom Podzámku. Dolný, stredný a horný hrad. Projekt, existujúci stav.. Urban, projekcia Dolný Kubín, spracovali I. Urban a P. Žuffa, 1998. Archív Oravského múzea.

palác Jána z Dubovca **237/7**) obklopujúce prvé hradné nádvorie (**237/13**). Na nádvorí stojí romantizujúca terasa prekrývajúca skalnú dutinu s hradnou studňou (**237/15**). Z nej stúpa schodisko (**237/14**) smerujúce k palácu horného hradu. K palácovým budovám jadra sa z vonkajšej strany pripájajú parkán (**237/10**) s nárožnými delovými baštami (**237/11,12**). Na južnom svahu pod hradným jadrom klesajúcim stupňovito k údoliu Oravy sú situované 3 predhradia rozložené pozdĺž prístupovej cesty k jadrú hradu. Na parkán sa pripája rozsiahly areál 1. predhradia rozložený na klesajúcom južnom svahu hradného brala. Po obvode ho vymedzuje neskorogotický hradbový múr (**237/16**), ktorý je na exponovanej juhozápadnej strane spevnený masívnou, tzv. Archívnu baštou (**237/17**). Opevnenie prehradia je takmer po celom obvode zastavané obytnými budovami. Na severovýchodnej strane je obytná budova tzv. fary (**237/13**). Na východnú hradbu nadväzuje blok obytných budov, tzv. Administratívny trakt rozložený na západnej a južnej strane predhradia (**237/14**). Severozápadnej strane obvodovú zástavbu uzatvára blok renesančného západného, tzv. Turzovho paláca (**237/18**) spojeného s hradnou kaplnkou sv. Michala (**237/20**). Centrálnu časť 1. predhradia zaberá rozsiahle hradné nádvorie, ktoré má vďaka klesajúcemu terénu stupňovitú úpravu (**237/25**). Prevýšenia medzi jednotlivými terasami vyrovnáva schodisko (**237/23**). Priestor 2. predhradia z podstatnej časti zaberá mohutné teleso bastiónu (**237/27**) s altánkom na terase (**237/30**). Vstup do predhradia chráni budova vstupnej brány s padacím mostom (**237/26**), ktorou sa vstupuje do úzkeho koridoru a tunelu prechádzajúceho telesom bastiónu. Juhozápadnej strane je v smere prístupu vysunuté 3. predhradie. V jeho čele stojí budova prvej hradnej brány (**237/31**). Hradbový múr predhradia (**237/32**) vymedzuje úzky priestor nádvoría (**237/33**), ktorým prechádza prístupová cesta. Prístupová cesta na hrad stúpa po západnom úbočí hradného návršia smerom na juh k prvej hradnej bráne. Bránou sa vstupuje do 3. predhradia v podobe úzkeho koridoru zovretého medzi hradbu na západnej strane a blok západného (tzv. Turzovho paláca, **237/21**) situovaného v 1. predhradí. Cesta ďalej prebieha cez druhú bránu s padacím mostom do priestoru 2. predhradia. Aj toto predhradie má podobu úzkeho parkánu zatočeného okolo južnej delovej bašty (**237/17**, tzv. Archívnej veže), na ktorej úpäť sa prístupová cesta zatáča smerom na sever a cez tretiu hradnú bránu vstupuje do 1. predhradia. Stredom nádvoría cesta stúpa ku komplexu neskorogotických palácov hradného jadra postavených na úpäť skaly. Nad ním sa zdvíha bralo so stavbou jadra hradu, tzv. citadely.

Skúmaná stavba je súčasťou zástavby okolo tzv. tretieho nádvorja (**237/25**). Nádvorie je súčasťou 2. predhradia rozkladajúceho sa na klesajúcom južnom svahu hradného vrchu. Na severnej strane sa predhradie napája na komplex neskorogotických palácov a obytnej veže, ktorý je rozložený na južnom úpätí vrcholového brala. Na západnej strane tvorí obvodovú zástavbu nádvorja budova tzv. **Turzovho paláca (237/21)** ukončená na južnej strane **kaplnkou (237/20)** a trakt hospodárskych budov (tzv. **Administratívny trakt, 237/19**). V juhozápadnom nároží je situovaná podkovovitá delová veža (tzv. **Archívna bašta, 237/17**), na ktorú na východnej strane nadväzuje budova tzv. tretej hradnej brány vyplňajúca celé južné čelo predhradia. Na východnej strane je nádvorie lemované hradbovým múrom, ktorý v mierne zalomenej línii prebieha po hrane svahu hradného vrchu smerom na sever a pripája sa k juhovýchodnej bašte vyššie situovaného predhradia. V severnej časti je k múru z vnútornej strany priložená budova tzv. **fary (237/18)**.

Obr. 1: Celková situácia hradu na katastrálnej mape.

Obr. 2: Schématický pôdorys hradu s objektovou skladbou a označením skúmaného objektu

3.3 Popis skúmanej stavby

Situovanie:

2-krídlová obytná budova lemuje na južnej a západnej strane areál 1. predhradia na juhozápadnej strane. Západné krídlo budovy je vložené medzi presbytérium kaplnky sv. Michala (237/20) a južnú baštu (237/17). Na neho nadväzuje južné krídlo napájajúce sa na východný hradbový múr predhradia (237/16).

Pôdorys a dispozícia:

Budova je 2-krídlová, 2-podlažná, bez podpivničenia, postavená na pôdoryse v tvare písmena „L“ pozdĺž západného krídla zo strany nádvorcia s krytým jednoramenným murovaným exteriérovým schodiskom. Západné krídlo je viacpriestorové, s prechodnými za sebou radenými priestormi, na 2. podlaží zo strany nádvorcia s chodbou. Južné krídlo je taktiež viacpriestorové, na 1. podlaží s prejazdom do nádvorcia.

1. podlažie (výkr. 1)

Južné krídlo budovy je celkovo priečne delené do 4 priestorov. 2. priestor od východu tvorí prejazd vstupnej brány do nádvorcia 2. predhradia. Do prejazdu sa vstupuje portálom vstupnej brány. Portál je osadený v nike, ktorá má smerom von rozšírené ostenia.

Polkruhovo ukončená šambrána portálu brány má na vnútornej strane plastické bosovanie.

Portál vedie do prejazdu zaklenutého valenou klenbou, z ktorého sa cez ďalší portál

s kamennou šambránou vstupuje do nádvorcia. Vedľa prejazdu je východný priestor rozdelený priečkou na dve miestnosti. Južnejšia miestnosť zaklenutá valenou klenbou je rozdelená vloženou priečkou. Susedný priestor, zaklenutý výsečovou klenbou, má okno orientované do nádvorcia 2. predhradia.

Dve miestnosti v západnej časti južného krídla sú prístupné vstupom z prejazdu a vzájomne priechodné. 3. priestor od východu, zaklenutý dáždnikovou klenbou, má pri južnej stene murovanú kachľovú pec a na severnej strane okná orientované do nádvorcia. Susedný priestor, zaklenutý valenou klenbou, je rozdelený vloženou priečkou a je bez okien.

Západné krídlo je celkovo delené do 8 priestorov, pričom jeho časť je 2-traktová s vyčleneným chodbovým traktom prechádzajúcim z 1. do 4. priestoru od juhu. Vstup vedie z nádvorcia do 5. priestoru od juhu, ktorý tvorí valene zaklenutá chodba. Vstupný portál s nadsvetlíkom má kamennú šambránu, ktorá je na vnútornej strane profilovaná lištou. Z chodby vedú dvere do dvoch priechodných miestností v severnej časti krídla s oknami do nádvorcia, ktoré majú

výšečové klenby. V 3. priestore od severu je zachovaná murovaná kachľová pec. Severná miestnosť 1. podlažia zaklenutá výšečovou klenbou má samostatný vstup z nádvorja.

Zo spomenutej vstupnej chodby sa vstupuje aj do južnej časti krídla. 5. priestor od severu je zaklenutý valenou klenbou s protiľahlými lunetovými výsečami. Z miestnosti vedie pozdĺž dvorovej steny chodba priamo do južného priestoru krídla, ktorý je situovaný vedľa južnej bašty. Z chodby vedie vstup do dvoch valene zaklenutých priestorov bez okien. Južná miestnosť je priechodná, zaklenutá valenou klenbou s protiľahlými lunetovými výsečami. Priestor osvetlený jedným oknom a vstupom do susednej bašty (237/12) má v kúte murovanú kachľovú pec.

Na 1. podlaží sú novodobé podlahy. V prejazde je kamenná dlažba, v ostatných priestoroch keramická dlažba a betónová mazanina a v dvoch miestnostiach západného krídla sú parkety. Dvere sú prevažne klasicistické, plné, s kazetovaním. Okná sú novodobé, prevažne 2-krídlové z doby generálnej obnovy.

2. podlažie (výkr. 2)

Južné krídlo je v úrovni 2. podlažia celkovo 4-priestorové. Prístupné je vonkajším schodiskom situovaným na styku oboch krídel. Do schodiska vedie z nádvorja portál s kamennou šambránou s lištou. Zo schodiska sa vstupuje do úzkej chodby zaklenutej valenou klenbou s oknom orientovaným na juh. Nasledujúce 3 priestory južného krídla sú pozdĺžne rozdelené priečkou na dve miestnosti s oknami na severnú a južnú stranu. 1. a 3. priestor od východu majú ploché trámové stropy, severná miestnosť 2. priestoru je zaklenutá pruskou klenbou. Priestory západného krídla sú rovnako prístupné z miestnosti južného krídla, do ktorej ústi vonkajšie schodisko. Západné krídlo je celkovo delené do 7 priestorov, pričom jeho časť je 2- traktová s vyčleneným chodbovým traktom prechádzajúcim z 2. do 4. priestoru od juhu. Do južného priestoru, zaklenutého pruskou klenbou so štukovým zrkadlom, sa vstupuje z príľahlej chodby južného krídla. Z prístupového schodiska vedie vstup do chodbového traktu prebiehajúceho pozdĺž dvorového múru západného krídla. Z neho vedú vstupy do troch miestností v strednej časti západného krídla, ktoré sú osvetlené oknami orientovanými na západ. 2. miestnosť od juhu má plochý strop, susedná miestnosť valenú klenbou s protiľahlými lunetovými výsečami a ďalší priestor valenú klenbu. Spomenutá chodba na dvorovej strane krídla ústi priamo do 5. traktu s pruskou klenbou, ktorého interiér je rozdelený vloženou priečkou. 2 priestory v severnej časti krídla majú samostatný vstup murovaným schodiskom zo severnej strany. Severný priestor zaklenutý valenou klenbou

s protiľahlými lunetovými výsečami je priechodný a osvetlený dvomi oknami. Susedná miestnosť s pruskou klenbou okná na východnej a západnej strane okná s dovnútra rozšírenými ostentiami.

Na 2. podlaží sú novodobé podlahy: drevená palubovka, parkety, tehlová dlažba a betónová mazanina. Dvere sú v južnom krídle klasicistické, plné, s kazetovaním, v západnom krídle prevažne novodobé z doby generálnej obnovy. Okná sú novodobé, prevažne 2-krídlové z doby generálnej obnovy.

Exteriér a fasády:

Juhozápadná budova má celkovo 6 fasád, ktoré sú orientované na východ, sever a juh (južné krídlo) a na východ a západ (západné krídlo).

Južná fasáda južného krídla (foto 12-15)

Južná fasáda je hladká, dvojpodlažná celoplošne omietnutá hladenou omietkou okrovej farby. Fasáda je približne v strede mierne zalomená. V úrovni 1. podlažia je vo východnej časti fasády vstupný portál brány osadený v nike s von rozšírenými ostentiami a polkruhovým záklenkom. Nad bránou sú osadené 3 nápisové a erbové tabule. Erbové tabule majú architektonický rám s profilovanou nadpražnou rímsou. Medzi nimi je nápisová tabuľa, nad ktorou je plastická levia hlava. Vedľa tabúľ je šikmá flankovacia strieľňa s von rozšírenými ostentiami. Východne od portálu je malé novodobé okno východného traktu. V úrovni 2. podlažia sú 3 novodobé pravouhlé okná, len na východnej strane je malé okienko s kamennými šambránami bez profilácie.

Východná fasáda južného krídla (foto 23)

Východná fasáda južného krídla je na celú výšku plná, takmer bez otvorov. Severovýchodné nárožie, ktorým sa stavba napája na prilahlú východnú hradbu 1. Predhradia, je v spodnej časti pilierovite zosilnené a vo vyšších úrovniach zaoblené. Jediným otvorom je malé okno v južnej časti 2. podlažia.

Severná fasáda južného krídla (foto 20,22)

Severná fasáda orientovaná do nádvorja je hladká, dvojpodlažná. Fasáda je približne v strede mierne zalomená. V úrovni 1. podlažia je vo východnej časti fasády vnútorný portál prejazdu brány, ktorý má kamenné šambrány. Vo východnej časti fasády vedľa brány je novodobé dvojité okno. V západnej časti fasády sú 2 pravouhlé zamrežované okná. V úrovni 2. podlažia je fasáda 3-osová, s pravouhlými oknami.

Východná fasáda západného krídla (foto 20,21)

Južná fasáda je hladká, dvojpodlažná, 5-osová. Vďaka stúpajúcemu terénu nádvoria sa jej výška smerom na sever znižuje. Jej južná časť je prekrytá predstavaným schodiskom prekrytým pultovou strechou. Priestor schodiska je presvetlený malými štvorlístkovými oknami. Vedľa schodiska je v 2. osi od juhu vstupný portál s kamennou šambránou s nadsvetlíkom. V 3. až 5. osi 1. podlažia a na 2. podlaží sú jednoduché pravouhlé okná.

Severná fasáda západného krídla (foto 20)

Severná fasáda západného krídla má v dôsledku stúpania terénu nádvoria výšku len jedného podlažia. Vo východnej časti fasády je k nej pristavané 1-ramenné priame murované schodisko, smerujúce k vstupu do 1. podlažia. Ďalšie 1-ramenné schodisko vedie k vstupu do 2. podlažia. Vedľa je jednoduché pravouhlé okno. Severovýchodné nárožie je vzopreté kónickým oporným pilierom.

Západná fasáda západného krídla (foto 9-11)

Západná fasáda je hladká, 2-podlažná, celoplošne omietnutá hladenou omietkou patinovanej farby. Na fasáde je čiastočne reštaurované iluzívne kvádrovanie s červenými maľovanými linkami. V úrovni 1. podlažia je jediné segmentovo zaklenuté okno situované v južnej časti fasády vedľa bašty. Na 2. podlaží je rad 7 pravouhlých okien.

Strecha a krov:

Juhozápadné krídlo je zastrešené priebežnou sedlovou s valbami na východnej a severnej strane. Historický krov je krokvovej – hambalkovej konštrukcie bez pozdĺžneho viazania. Na streche južného krídla sú smerom do dvora 2 valbové vikiere. Strecha je pokrytá šindľom. Južné krídlo má 1 združené komínové teleso vyústené v hrebeni strechy. 3 komíny sú nad západným krídlom, jeden je vyústený cez hrebeň strechy a dva sú na nádvornej strane.

3.5 Stavebno-technický stav

Budova je celkovo v rôznorodom stavebno-technickom stave. Interiér bol v minulosti komplexne obnovený a reštaurovaný a je prevažne v dobrom stave. Výrazne odlišná je situácia na fasádach. Vážne narušená je predovšetkým omietka juhozápadnej fasády. Tá je na veľkých plochách opadaná takmer až na murivo. Aj jej zachované plochy sú vážne narušené, silne zvetrané a na mnohých miestach čiastočne oddelené od podkladu. Väčšie plochy omietok sú slabo súdržné a sypké. Zároveň sú časti zachovaných plôch zvetrané a prevažne oddelené od podkladu. Na juhovýchodnej strane je omietka prevažne kompaktné

zachovaná. Omietka je čiastočne narušená a povrchovo znečistená. Severovýchodná fasáda orientovaná mimo hradu je kompaktno zachovaná a prevažne zachovaná v dobrom stave len s povrchovým znečistením. Mierne odlišná je situácia na severovýchodnej a severozápadnej strane. Tu sú omietky vo väčšej miere konsolidované. Omietka je povrchovo znečistená, na niektorých miestach dochádza k jej opadávaníu.

4. INVENTARIZAČNÝ SÚPIS NÁLEZOVÝCH SITUÁCIÍ

4.1 Charakteristika zistených murív a omietok

Murivo	Omietka
<p>M1 - Stredoveká hradba a veža (okolo r. 1507) Kamenné lomové murivo z lomového kameňa kladeného do riadkov a spájaného kompaktnou sivastou jemnozrnnou pieskovou maltou s hručkami nerozmiešaného vápna.</p>	<p>O1 Svetlosivá omietka s riečnym drveným štrkom a na hrubo hladným povrchom bez náteru.</p>
<p>–</p>	<p>O2 Exteriérová omietka s jemnozrnným riečnym pieskom. Vyhladená povrchová vrstva je upravená bielym náterom.</p>
<p>M2 – Prestavba brány (okolo r. 1559) Murivo z lomového pieskovca doplneného zlomkami penovca, jemnozrnnou pieskovou maltou s hručkami nerozmiešaného vápna. Murive sú využité svetločervené tehly veľkosti 14x8 cm.</p>	<p>O3 Exteriérová omietka s jemnozrnným riečnym pieskom. Vyhladená povrchová vrstva je upravená bielym náterom. Povrch je upravený bielym náterom s červeným maľovaným kvádrovaním.</p>
<p>M3 – Renesančná prestavba (okolo r. 1616) Murivo z lomového pieskovca s ojedinele použitými tehľami spájané maltou sivej farby s jemnozrnným pieskom.</p>	<p>O4a Exteriérová omietka rovnakého zloženia ako malta, ktorá v pomerne hrubej vrstve zarovnáva povrch muriva.</p> <p>O4b Interiérová (?) omietka rovnakého zloženia ako malta, ktorá má hrubo prihladený povrch.</p>
<p>M4 – Neskororenesančná prestavba (r. 1639) Murivo nezistené.</p>	<p>O5 Omietka rovnakého zloženia ako malta, ktorá v pomerne hrubej vrstve zarovnáva povrch muriva. Povrch je upravený bielym náterom s červeným maľovaným kvádrovaním.</p>
<p>M5 – Baroková prestavba (r. 1740) Zmiešané murivo stavané prevažne z kamenného lomového muriva rôzneho druhu a kvality, ktoré je doplnené tehľami. Murivo spája sypká sivá jemnozrnná piesková ložná malta.</p>	<p>O6 Omietka s identickým zložením ako ložná malta muriva M2. Omietka je v tenkej vrstve nahodená na líce muriva a povrch je jednoducho prihladený.</p>

<p>M6 – Baroková prestavba (2. polovica 18. stor.) Murivo z lomového pieskovca s ojedinele použitými tehľami spájané sypkou pieskovou maltou sivej farby s jemnozrnným pieskom.</p>	<p>O7 Omietka sivej farby s jemným pieskom. Vyhladený povrch je upravený náterom.</p>
<p>M7 – Obnova po požiari v r. 1800 Murivo stavané z lomového kameňa kladeného na sivú maltu, náročnejšie konštrukcie, ako sú ostenia, sú stavané výlučne z tehál.</p>	<p>O8 Omietka sivej farby s jemným pieskom. Vyhladený povrch je upravený náterom.</p>
<p>M8 – Úpravy z 20. stor. Tehlové murivo na cementovú maltu.</p>	<p>O9 Omietka sivej farby s jemným pieskom. Vyhladený povrch je upravený náterom.</p>

4.2 Popis sond a nálezových situácií

Západná fasáda (vonkajšia fasáda západného krídla, výkr. 3)

<p>Sonda ZF1</p>	<p>Situovanie: Západná fasáda, pod oknom oknami v 4. osi od bašty</p>	
<p>Druh sondy: hĺbková</p>	<p>Rozmery (cm): 162 x 24, 255 pod parapetom okna</p>	<p>Popis:</p>
<p>Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s dobre zachovanou omietkou (O1). Na okraji sondy sa zachovala časť mladšej omietky (asi O2).</p>		
<p>Vyhodnotenie:</p>		
<p>Sonda odkryla vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou.</p>		
		

Sonda ZF2	Situovanie: Západná fasáda, pod oknom oknami v 4. osi od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 146 x 30, 73 pod parapetom okna	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s dobre zachovanou omietkou (O1).		
Vyhodnotenie:		
Sonda vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou.		
 A photograph showing a cross-section of a stone wall. The wall is composed of large, irregular stone blocks. A red label 'O1' is placed on the wall, pointing to a specific area of the masonry. The wall appears to be made of a light-colored stone, possibly limestone or sandstone, and is covered with a thick layer of plaster or mortar. The plaster is a light, off-white color and shows signs of weathering and cracking. The stone blocks are arranged in a regular pattern, with visible mortar joints. The overall appearance is that of an old, well-preserved masonry structure.		

Sonda ZF3		Situovanie: Západná fasáda, nad oknom oknami v 4. osi od bašty
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 63 x 54, 120 nad parapetom okna	Popis:
<p>Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s dobre zachovanou omietkou (O1). V okrajovej časti sondy sa čiastočne podarilo zachytiť tehlové murivo (M7), ktoré súvisí s dodatočným osadením existujúceho okna.</p>		
Vyhodnotenie:		
<p>Sonda vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou. Do nej je dodatočne osadené okno pochádzajúce obnovy stavby po požiari v roku 1800.</p>		

Sonda ZF4		Situovanie: Západná fasáda, nad oknom oknami v 4. osi od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 58 x 32, 66 nad parapetom okna	Popis:	
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s dobre zachovanou omietkou (O1).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou.			
			

Sonda ZF5		Situovanie: Západná fasáda, nad oknom oknami v 4. osi od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 77 x 19, 120 nad parapetom okna	Popis:	
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s dobre zachovanou omietkou (O1).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou.			

Sonda ZF6		Situovanie: Západná fasáda, nad oknom oknami v 4. osi od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 63 x 54, 120 nad parapetom okna	Popis:	
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s dobre zachovanou omietkou (O1). V spodnom rohu sondy sa čiastočne podarilo zachytiť tehlové murivo (M7), ktoré súvisí s dodatočným osadením existujúceho okna.			
Vyhodnotenie:			

Sonda zistila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou. Do nej je dodatočne osadené okno pochádzajúce obnovy stavby po požiari v roku 1800.

Sonda a nálezová situácia ZF7	Situovanie: Západná fasáda, okienko v 1. osi fasády od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 63 x 54, 120 nad parapetom okna	Popis:
<p>Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M2) s dobre zachovanou omietkou (O3). Na omietke sa zachovali zvyšky bordového lemovania strielne. Bočná špaleta strielne je dodatočne zosekaná s cieľom rozšírenia otvoru. Na vonkajšej strane je malý zvyšok pôvodného, výrazne zošikmeného líca špalety s omietkou.</p>		
Vyhodnotenie:		
<p>Sonda zistila zvyšok dodatočne vytvorenej strielne s pôvodnou omietkou a pozostatkom lemovania otvoru. Vnútrotná časť strielne je dodatočne rozšírená zosekaním líca špaliet na okno.</p>		

Sonda ZF8	Situovanie: Západná fasáda, medzi oknami 1. a 2. osi fasády od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 150 x 43, 248 pod parapetom okna	Popis:

Sonda odkryla líce z kamenného muriva (**M1**) s dobre zachovanou omietkou (**O1**).

Vyhodnotenie:

Sonda odkryla vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou.

Sonda ZF9	Situovanie: Západná fasáda, medzi oknami 1. a 2. osi fasády od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 34 x 43, 222 pod parapetom okna	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s novodobou trhlinou, ktorá je doplnená tehlou.		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby.		
		

Sonda a nálezová situácia ZF10	Situovanie: Západná fasáda, medzi oknami 1. a 2. osi fasády od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 190 x 55, 75 pod parapetom okna	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s dobre zachovanou omietkou (O1). Lokálne sa zachovali zvyšky mladšej omietky (O2).		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou a zvyškom mladšej úpravy fasády.		

Sonda ZF11	Situovanie: Západná fasáda, medzi oknami 1. a 2. osi fasády od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 100 x 110, 20 pod parapetom okna	Popis:
<p>Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) so zvyškami omietky (O1). V okrajovej časti sondy sa čiastočne podarilo zachytiť tehlové murivo (M7), ktoré súvisí s dodatočným osadením existujúceho okna.</p>		
Vyhodnotenie:		
<p>Sonda zistila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou. Do hradby je dodatočne osadené okno, ktoré súvisí s obnovou stavby po požiari v roku 1800.</p>		
 <p>The photograph shows a cross-section of a masonry wall. The upper part features a layer of reddish-brown brickwork, identified by a red label 'M7'. Below this is a thick, light-colored layer of plaster or mortar, identified by a red label 'M1'. The lower part of the wall shows more of the same plastered stone masonry. The overall appearance is that of an old, weathered structure with some later additions.</p>		

Sonda ZF12		Situovanie: Západná fasáda, vedľa okna v 1. osi fasády od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 87 x 45, 70 nad parapetom okna	Popis:	
<p>Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) so zvyškami omietky (O1). Na líci je dodatočná omietka, ktorú tvorí podkladová a povrchová vrstva (O2). Tá je prekrytá ešte tenkou vrstvou mladšej omietky (O3). V okrajovej časti sondy sa čiastočne podarilo zachytiť tehlové murivo (M7), ktoré porušuje všetky popísané murivo (M1) a omietky (O2 a O3) súvisí s dodatočným osadením existujúceho okna.</p>			
Vyhodnotenie:			
<p>Sonda zistila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou a mladšou renesančnou omietkou. Do steny je dodatočne osadené okno z obnovy stavby po požiari v roku 1800.</p>			

Sonda a nálezová situácia ZF13	Situovanie: Západná fasáda, medzi oknami 1. a 2. osi fasády od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 82 x 31, 120 nad parapetom okna	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s dobre zachovanou omietkou (O1). Do neho je osadená koncová časť neohraného trámu s priemerom okolo 17 cm.		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou. Trám môže predstavovať pozostatok konštrukcie zaniknutej ochodze, alebo strechy. Pre nedostupnosť nebolo možné situáciu bližšie preskúmať.		

Sonda a nálezová situácia ZF14	Situovanie: Západná fasáda, medzi oknami 1. a 2. osi fasády od bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 60 x 68, 110 nad parapetom okna	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1) s dobre zachovanou omietkou (O1). Okrajovej časti je čiastočne zachovaná mladšia omietka (O2) s kvalitne vyhladenou omietkou. V hornej časti sondy je líce čiastočne zarovnané zlomkami novodobých tehál.		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby s pôvodnou omietkou a zvyškom mladšej úpravy fasády.		

Sonda ZF15		Situovanie: Západná fasáda, vedľa okna 1. osi fasády od bašty	
Druh sondy: hĺbková		Rozmery (cm): 48 x 14, 186 nad parapetom okna	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1).			
Vyhodnotenie:			
Sonda zistila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby.			

Sonda ZF16	Situovanie: Západná fasáda, na styku fasády a bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 25 x 70, 360 nad terénom	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1), ktoré je v mieste sondy previazané s murivom bašty.		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby, ktorá je previazaná s nárožnou baštou.		
 <p>The photograph shows a vertical probe hole in a light-colored, textured wall. A dark, cylindrical probe rod is visible on the left side of the hole. The hole reveals a rough, layered stone face, which is labeled with red text 'M1' in two locations. The stone appears to be part of a masonry structure, likely a wall or a bastion, as mentioned in the text. The surrounding wall surface is uneven and shows signs of weathering.</p>		

Sonda ZF17	Situovanie: Západná fasáda, na styku fasády a bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 45 x 30, 285 nad terénom	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M1), ktoré je v mieste sondy previazané s murivom bašty.		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila vonkajšie líce neskorostredovekej hradby, ktorá je previazaná s nárožnou baštou.		

Južná fasáda (vonkajšia fasáda južného krídla, výkr. 4)

Sonda JF1	Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 110 x 25, 150 nad terasou	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva bašty (M1) s omietkou (O2). K nemu je v mieste sondy druhotne pristavaná fasáda budovy brány (M2).		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila vonkajšie líce neskorostredovekej bašty, ku ktorej je dodatočne pristavaný čelný múr brány.		
		

Sonda JF2	Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 64 x 28, 310 nad terasou	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva bašty (M1). K nemu je v mieste sondy druhotne pristavaná fasáda budovy brány (M3).		
Vyhodnotenie:		
Sonda vonkajšie líce neskorostredovekej bašty, ku ktorej je dodatočne pristavaný čelný múr brány.		

Sonda JF3	Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 26 x 20, 450 nad terasou	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva bašty (M1). S ním je v mieste sondy previazaná fasáda budovy brány (M2).		

Vyhodnotenie:

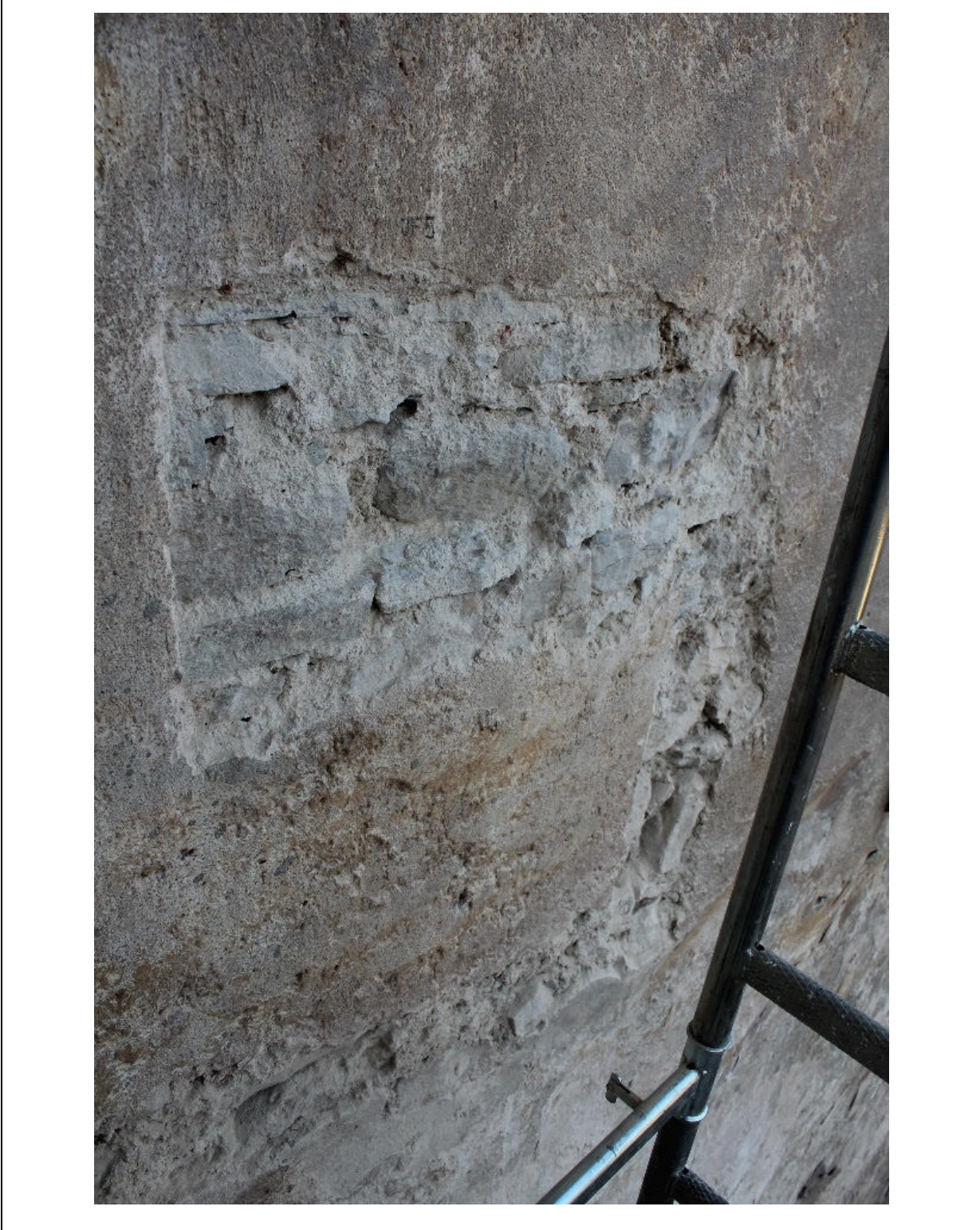
Sonda vonkajšie líce neskorostredovekej bašty, ku ktorej je dodatočne pristavaný čelný múr brány.

Sonda JF4		Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 18 x 92, 480 nad terasou	Popis:	
Sonda odkryla líce z kamenného muriva bašty s hladenou omietkou (M2, O2). K nim je v mieste sondy druhotne pristavané murivo južnej fasády budovy brány (M3).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila vonkajšie líce neskorostredovekej bašty s omietkou, ku ktorej je dodatočne pristavaný čelný múr brány.			

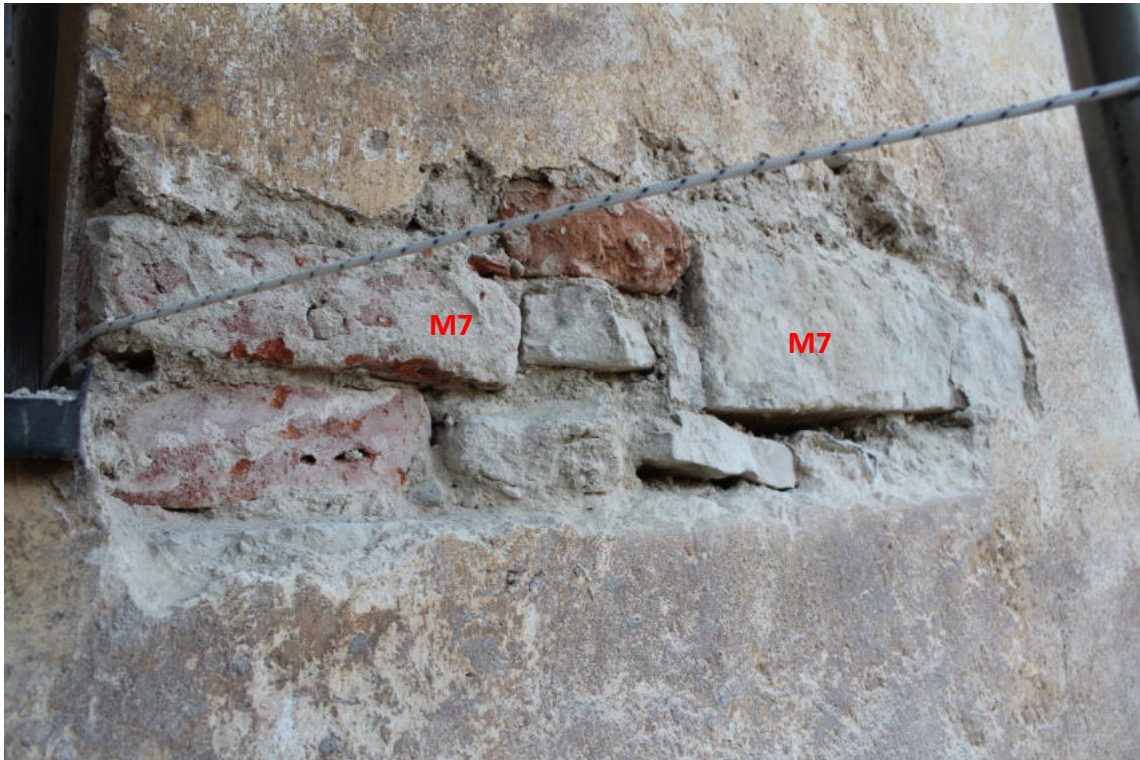

Sonda JF5		Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 95 x 95, 40 pod oknom	Popis:	
Sonda odkryla líce z kamenného muriva južnej fasády budovy brány (M2).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila vonkajšie líce čelného múru brány.			

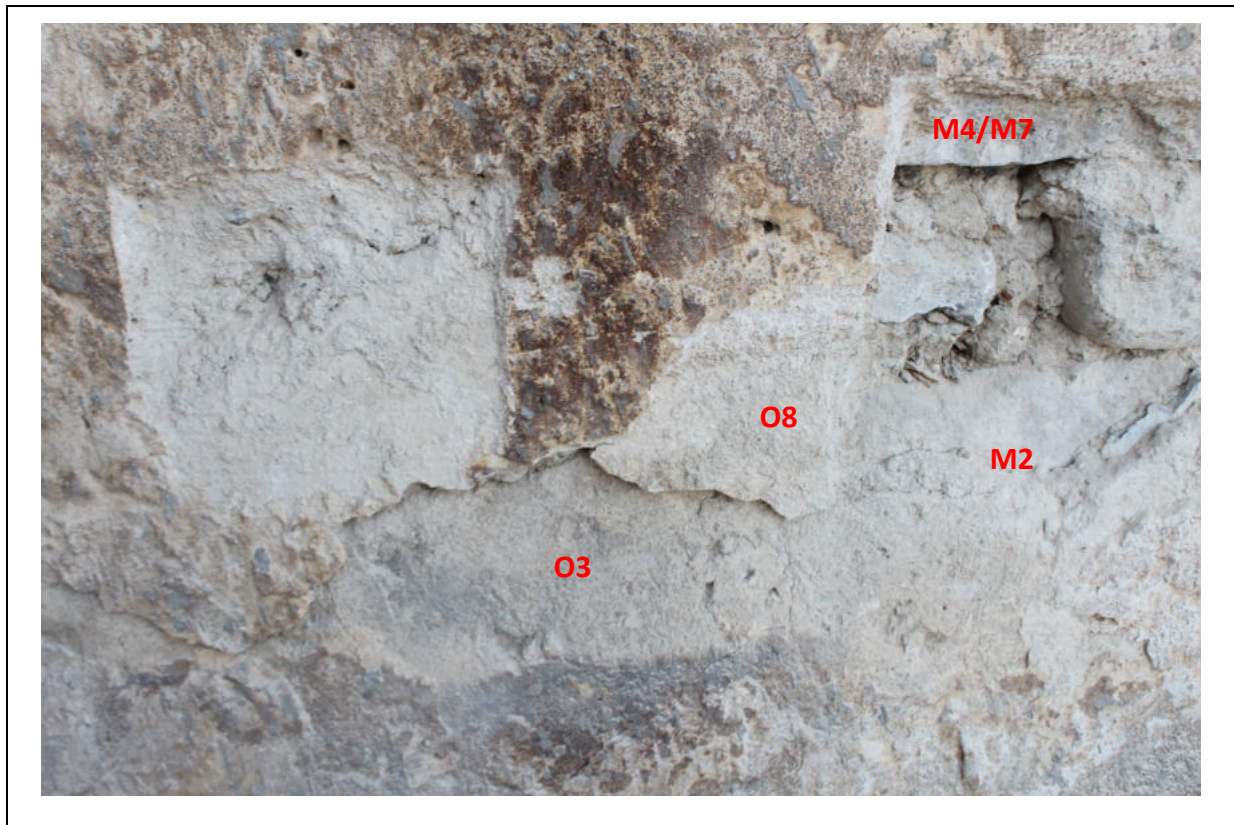

Sonda JF6	Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 76 x 15, 4 pod parapetom okna	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva. Do neho je osadené tehlové murivo (M7), ktoré tvorí ostenie existujúceho okna.		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila vonkajšie líce múru 2. podlažia oknom.		

Sonda JF7		Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 19 x 17, 120 pod parapetom okna	Popis:	
Sonda odkryla líce z kamenného muriva (M2) s omietkou (O3), ktoré je ukončené v približne rovnjej línii. Nad ním pokračuje kamenné líce muriva mladšej nadstavby (M4 , alebo M7).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila vonkajšie líce renesančnej brány s dodatočne osadeným oknom nadstavby.			

Sonda JF8		Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 40 x 14, 125 nad parapetom okna	Popis:	
Sonda odkryla časť tehlového oblúka (M7). Výplň pod ním tvorí kamenné murivo, ktoré súvisí osadením existujúceho okna.			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila vonkajšie líce renesančnej brány s pôvodným oknom nadstavby horného podlažia, ktoré zrejme pochádza z rekonštrukcie stavby po požiari v roku 1800.			

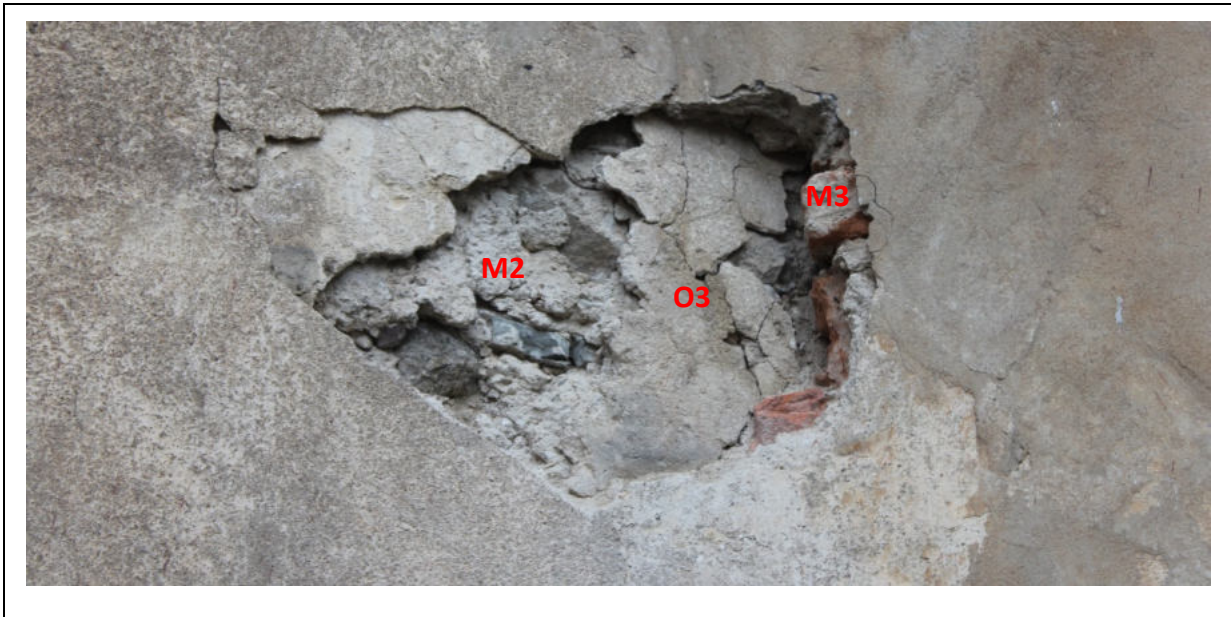

Sonda JF9	Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 40 x 14, 125 nad parapetom okna	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného muriva bašty s hladenou omietkou (M1, O2). K nim je v mieste sondy druhotne pristavané murivo južnej fasády budovy brány (asi M7).		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila vonkajšie líce východnej steny bašty s omietkou. K nim je pristavaná čelná stena brány.		

Sonda JF10	Situovanie: Južná fasáda, vedľa západného ostenia vstupnej brány	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 77 x 90, 210 nad dlažbou	Popis:
Sonda odkryla časť líca muriva (M2) s veľkou plochou kvalitne vyhladenej omietky (O3). Na jej povrchu sú zvyšky červenej monochrómie. Do muriva a omietky je dodatočne osadený oblúk záklenku súčasnej brány (M3).		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila časť líca neskorogotickej hradby, do ktorej je dodatočne osadený oblúk neskororenesančnej brány.		
		

Sonda JF11	Situovanie: Južná fasáda, vedľa západného ostenia vstupnej brány	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 38 x 29, 390 nad dlažbou	Popis:
Sonda odkryla časť líca muriva (M2), ktoré má na povrchu zvyšky omietky (O3). Pokračovanie muriva a omietky je pokryté tehlovým murivom (asi M3), ktoré tvorí stenu nad bránou.		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila časť líca neskorogotickej hradby, ku ktorej je dodatočne pristavaná stena nad bránou.		

Sonda JF12		Situovanie: Južná fasáda, nad erbovou tabuľou
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): -, 730 nad dlažbou	Popis:
Začistením povrchovej vrstvy omietky bola zistená staršia omietka (O4) s rytým letopočtom 16 (?)39.		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila vonkajšie líce fasády s renesančnou omietkou s rytým letopočtom, ktorý datuje opravu fasády brány.		

Sonda JF13		Situovanie: Južná fasáda, vedľa východného ostenia vstupnej brány
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 35 x 21, 250 nad dlažbou	Popis:
Sonda odkryla murivo oblúka vstupnej brány (M3).		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila nábeh oblúka neskororenesančnej brány.		
		

Sonda JF14 a JF15		Situovanie: Južná fasáda, vedľa východného ostenia vstupnej brány
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 35 x 21, 250 nad dlažbou	Popis:
Sonda odkryla situáciu prekladu pravouhlého okienka vedľa brány. Sonda 15 zistila tehlové murivo priameho záklenku okna (M7). Sonda 14 odkryla vyhladenú omietku (O8).		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila pôvod okna vedľa brány, ktoré podľa tehlového záklenku vzniklo v rámci obnovy budovy po požiari v roku 1800.		

Sonda JF16	Situovanie: Južná fasáda, vedľa východného ostenia vstupnej brány	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 38 x 30, 490 nad dlažbou	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného lomového muriva (M3) s omietkou (O3).		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila časť steny neskororenesančnej brány.		
		

Sonda JF17	Situovanie: Južná fasáda, vedľa východného ostenia vstupnej brány	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 41 x 36, 490 nad dlažbou	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného lomového muriva (M3).		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila časť steny neskororenesančnej brány.		

Sonda JF18	Situovanie: Južná fasáda, vedľa východného ostenia vstupnej brány	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 17 x 14, 550 nad dlažbou	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného lomového muriva (M3).		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila časť steny neskororenesančnej brány.		

Sonda JF19	Situovanie: Južná fasáda, vedľa východného ostenia vstupnej brány	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 83 x 90, 610 nad dlažbou	Popis:
Sonda odkryla líce z kamenného lomového muriva, ktoré je ukončené v približne rovnej línii (M3). Na neho s miernym ústupkom nadväzuje mladšie murivo nadstavby (M4 , alebo M7).		
Vyhodnotenie:		
Sonda zistila časť steny neskororenesančnej brány s mladšou nadstavbou v úrovni 2.NP.		
		

Severná fasáda (nádvojná fasáda južného krídla, výkr. 5)

Sonda SF1	Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 130 x 30, 125 nad terénom	Popis:
Sonda odkryla líce muriva z lomového kameňa (M6). Do neho je dodatočne osadené mladšie tehlové murivo (M7), ktoré súvisí so súčasným oknom 1. NP.		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila vnútornú stenu brány, ktorá vznikla pri neskorobarokových úpravách po zbúraní traktu na východnej strane nádvorja.		

Sonda SF2		Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 130 x 20, 320 nad terénom	Popis:	
Sonda zistila vnútorné líce hradby (M5). K nemu je na škáru dodatočne pristavaný múr (M6) nádvornej steny brány.			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila vnútornú stenu brány, ktorá vznikla pri neskorobarokových úpravách po zbúraní traktu na východnej strane nádvorja.			

Sonda SF3		Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková		Rozmery (cm): 130 x 20, 320 nad terénom	Popis:
Sonda odkryla vnútorné líce hradby M5 s hrubo upravenou omietkou O6 . K nej je dodatočne pristavané murivo nádvornej steny brány (M6).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila hradbu a vnútornú stenu brány, ktorá vznikla pri neskorobarokových úpravách po zbúraní traktu na východnej strane nádvorja.			
			

Sonda SF4		Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková		Rozmery (cm): 17 x 38, 420 nad terénom	Popis:
Sonda odkryla vnútorné líce hradby M5 s hrubo upravenou omietkou O6 . K nej je dodatočne pristavané murivo nádvornej steny brány (M6).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila hradbu a vnútornú stenu brány, ktorá vznikla pri neskorobarokových úpravách po zbúraní traktu na východnej strane nádvorja.			

Sonda SF5		Situovanie: Severná fasáda, východná časť	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 30 x 15, 395 nad terénom	Popis:	
Sonda odkryla vnútorné líce hradby M5 s hrubo upravenou omietkou O6 . K nej je dodatočne pristavané murivo nádvornej steny brány (M6).			

Vyhodnotenie:

Sonda overila hradbu a vnútornú stenu brány, ktorá vznikla pri neskorobarokových úpravách po zbúraní traktu na východnej strane nádvorja.

Sonda SF6		Situovanie: Severná fasáda, východná časť	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 27 x 93, 550 nad terénom	Popis:	
Sonda odkryla líce lomového muriva doplneného zločkami tehál (M7).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila nadstavbu bránovej budovy, ktorá vznikla pri obnove brány po požiari v roku 1800.			
			

Sonda SF7		Situovanie: Severná fasáda, východná časť	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 54 x 63, 620 nad terénom	Popis:	
Sonda odkryla líce lomového muriva doplneného zločkami tehál (M7).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila nadstavbu bránovej budovy, ktorá vznikla pri obnove brány po požiari v roku 1800.			

Sonda SF8, 9	Situovanie: Severná fasáda, východná časť	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 57 x 17 a 20 x 15, 620 nad terénom	Popis:
Sonda odkryla líce stavané z lomového muriva doplneného zločkami tehál (M7). V ňom je osadené murované ostenie pôvodného okna.		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila nadstavbu bránovej budovy, ktorá vznikla pri obnove brány po požiari v roku 1800.		

Sonda SF10		Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 130 x 30, 125 nad terénom	Popis:	
<p>Sonda odkryla líce muriva, ktoré bezprostredne nadväzuje na ostenie vnútorného portálu hradnej brány (M3). Líce s na hrubo prihladenou omietkou (O4b) pokračuje mierne šikmo do jadra existujúcej steny. Zachovaný múr brány tvorí v tomto mieste mladšiu plentu (M6), ktorá zarovnáva odlišný priebeh staršieho líca a smerom k portálu je ukončená do stratena.</p>			
Vyhodnotenie:			

Sonda overila pôvodný priebeh vnútornej steny brány. Prekrýva ju mladšia plenta, ktorá vznikla pri neskorobarokových úpravách po zbúraní traktu na východnej strane nádvorja.

Sonda SF11 a 12	Situovanie: Severná fasáda, východná časť	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 24 x 27, 250 nad terénom 30 x 45, 320 nad terénom	Popis:
Sonda pod omietkou odkryla líce muriva (M6). Prehĺbenie sondy do muriva odkrylo mierne šikmo prebiehajúce líce staršieho muriva (M3) s omietkou (O4b).		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila pôvodný priebeh vnútornej steny brány. Prekrýva ju mladšia plenta, ktorá vznikla pri neskorobarokových úpravách po zbúraní traktu na východnej strane nádvorja.		

Sonda SF13		Situovanie: Severná fasáda, východná časť	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 30 x 45, 320 nad terénom	Popis:	
Sonda pod omietkou odkryla líce muriva (M6). Prehĺbenie sondy odkrylo mierne šikmo prebiehajúce líce staršieho muriva (M3) s omietkou (O4b).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila pôvodný priebeh vnútornej steny brány. Prekrýva ju mladšia plenta, ktorá vznikla pri neskorobarokových úpravách po zbúraní traktu na východnej strane nádvorja.			

Sonda SF14		Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 15 x 15, nad terénom	Popis:	
Sonda odkryla vnútorné líce hradby M3 s hrubo upravenou omietkou O4b . K nej je dodatočne pristavané murivo nádvornej steny brány (M6).			
Vyhodnotenie:			
Sonda overila pôvodný priebeh vnútornej steny brány. Prekrýva ju mladšia plenta, ktorá vznikla pri neskorobarokových úpravách po zbúraní traktu na východnej strane nádvorja.			

Sonda SF15	Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 135 x 105, 386 nad terénom	Popis:
Sonda líce steny z kamenného lomového muriva (M3).		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila vonkajšie líce nádvornej steny renesančnej brány.		

Nálezová situácia SF16	Situovanie: Južná fasáda, na styku fasády a bašty pod oknom
Nad kamenným ostením vnútorného portálu brány je zachovaný zvyšok omietky (O4a) s rytou linkou tvoriacou lemovanie portálu.	
Vyhodnotenie:	
Nad portálom je zvyšok renesančnej omietky s pozostatkami lemovania portálu.	
	

Východná fasáda (nádvorňá fasáda západného krídla, výkr. 6)

Nálezová situácia VF1	Situovanie: Východná fasáda schodiskového rizalitu.
V južnej časti fasády rizalitu bola zistená novodobá tehlová výplň. Po jej odstránení bol odkrytý zamurovaný vstupný otvor, ktorý má murované špalety a zvyšok plytkého tehlového záklenku. Vstup vedie do priestoru pod súčasným schodiskom. Pod ním je viditeľná fasáda traktu s plošne zachovanou omietkou (O4a). Do steny je druhotne vybudované okno s dvojitou mrežou spájanou nitmi. K omietke je dodatočne pristavané schodisko. Schodisko smerom do nádvorja nesie vonkajšia stena rizalitu, ktorá je smerom do priestoru pod schodiskom nelícovaná a bez povrchovej úpravy.	
Vyhodnotenie:	
Pod schodiskovým rizalitom pristavaným k nádvornej fasády je viditeľná staršia omietka fasády.	

Sonda VF2	Situovanie: Východná fasáda schodiskového rizalitu	
Druh sondy: hĺbková	Rozmery (cm): 60 x 70, 120 nad terénom	Popis:
Sonda odkryla ostenie pravouhlého okienka s murovaným ostením (M7). Povrch ostenia je upravený vyhladenou omietkou (O8).		
Vyhodnotenie:		
Sonda overila vonkajšie líce renesančnej brány s dodatočne osadeným oknom nadstavby.		
		

5. ZOZNAM ARCHITEKTONICKÝCH, VÝTVARNÝCH A REMESELNÝCH PRVKOV

1. názov prvku	Erb a nápisová tabuľa (K1, K2)
2. situovanie v objekte	Juhovýchodná fasáda nad vstupnou bránou.
3. typ, druh	2 erbové tabule s rebom rodu Turzo a Czobor majú pravouhlý tvar. Tabule sú rámované pilastrami s rímsovou hlavicou a pätkou. Nad pätkou sú rozšírené sokle s Na pilastroch je plastický motív viniča. Na hornej strane je rámovanie tabule ukončené priebežnou profilovanou rímsovou. V spodnej časti pod erbom je vlys s motívom V strede je erbová tabuľa s nápisom „OPTIMA CUSTOD A PIETAS/. SACRATISS PRINCIPE ACDD V.ATTHIA DEIGRA/ EL ROMANOR IMPER SEM RAVG GERMAN. HUNGA/ BOHEM Q REGE A FELR REGNA ANTE/ OPUS HO OGDECENS/ ILLRMUS COMES ACD.D.GEORGIVS THURZO B REGNI HVUNGARI PALATINUS ET IVDEX MANORN DE ARVA PREIVS OO COTTVS SUPREMVVS ACPER PETV/COMES SCRO MATTIS INTIVVS CONSILIAR ET PER/PER HVNGAR LOCV TENENS .S SVMTIBVS PROPRIIS E../CICVRAVIT ANNO DOMINI M.DC.XVI/NIL VALETH HVMANVS LABOR EXCVBVEO .ERENNE/NOS DEVS OMNIPOTENS NIRE QTEGATA“
4. sloh, datovanie	Rok 1616
5. materiál, technika	Tesaný kameň.
6. rozmery (cm)	Výška 170, šírka 158
7. stav	Dobrý, s drobnými lokálnymi poškodeniami.
8. návrh na opatrenia a ochranu počas obnovy	Ochrana prekrytím pred mechanickým poškodením a znečistením.
9. návrh na spôsob obnovy	Reštaurátorsky konzervovať.

1. názov prvku	Vonkajší portál vstupnej brány (K3)
2. situovanie v objekte	Juhozápadná fasáda brány.
3. typ, druh	Jednoduchý portál s murovaným a polkruhovým ukončením. Na bočnej strane ostenia je štukové kvádrovanie. Na vonkajšej strane je portál osadený do pomerne hlbkej niky s von rozšírenými špaletami ukončenými segmentovým záklenkom.
4. sloh, datovanie	Rok 1616, dodatočná úprava pri pamiatkovej obnove
5. materiál, technika	Murivo z lomového kameňa a štuk.
6. rozmery (cm)	320x280, hr. ostenia 48
7. stav	Čiastočne narušený. Omietkové časti ostenia sú zvetrané a v spodnej časti mechanicky poškodené.
8. návrh na opatrenia a ochranu počas obnovy	Ochrana prekrytím pred mechanickým poškodením a znečistením.
9. návrh na spôsob obnovy	Murované konštrukcie portálu bez úprav. Zachované časti omietok ponechať bez úprav, narušené časti v nevyhnutnom rozsahu reštaurátorsky konzervovať. Opadané omietky a časti štukovej výzdoby reštaurátorsky obnoviť.

1. názov prvku	Vnútorný portál vstupnej brány (K4)
2. situovanie v objekte	Severozápadná (nádvoľná) fasáda.
3. typ, druh	Jednoduchý portál s kamenným ostentím bez profilácie a polkruhovým ukončením.
4. sloh, datovanie	Okolo roku 1600.
5. materiál, technika	Tesaný kameň.
6. rozmery (cm)	300x280
7. stav	Prevažne dobrý. Kameň je lokálne povrchovo zvetraný. Stojky ostenia sa javia ako posunuté z pôvodnej polohy.
8. návrh na opatrenia a ochranu počas obnovy	Ochrana prekrytím pred mechanickým poškodením a znečistením.
9. návrh na spôsob obnovy	Bez úprav. V rámci obnovy fasády ostenie zjednotiť povrchovým náterom rovnako ako fasádu. Okolo portálu zachovať lemujúcu linku.

1. názov prvku	Flankovacia strieľňa (K5)
2. situovanie v objekte	Juhovýchodná fasáda, vedľa vonkajšieho portálu vstupnej brány.
3. typ, druh	Strieľňa s jednoduchým kamenným ostením. Do exteriéru je orientovaná von rozšírenými špaletami so segmentovým záklenkom.
4. sloh, datovanie	Okolo roku 1600
5. materiál, technika	Tesaný kameň.
6. rozmery (cm)	Výška 91, šírka 150
7. stav	Omietka na špaletách je silne zvetraná, čiastočne úplne opadaná.
8. návrh na opatrenia a ochranu počas obnovy	Ochrana prekrytím pred mechanickým poškodením a znečistením.
9. návrh na spôsob obnovy	Zachované plochy omietok zakonzervovať a narušené plochy doplniť.

1. názov prvku	Portál s kamenným ostením (K6)
2. situovanie v objekte	Severovýchodná (nádvojná) fasáda, vstup do 1.NP a do schodiska.
3. typ, druh	Jednoduchý pravouhlý portál s kamenným ostením profilovaným jednoduchou drážkou. V spodnej časti sú plastické pätky jednoduchým
4. sloh, datovanie	Okolo roku 1800
5. materiál, technika	Tesaný kameň.
6. rozmery (cm)	Výška 200, šírka 120
7. stav	Omietka na špaletách je silne zvetraná, čiastočne úplne opadaná.
8. návrh na opatrenia a ochranu počas obnovy	Ochrana prekrytím pred mechanickým poškodením a znečistením.
9. návrh na spôsob obnovy	Bez úprav. V rámci obnovy fasády ostenie zjednotiť povrchovým náterom rovnako ako fasádu.

1. názov prvku	Portál s kamenným ostením (K7)
2. situovanie v objekte	Severovýchodná (nádvoľná) fasáda, vstup do 1.NP.
3. typ, druh	Jednoduchý pravouhlý portál s kamenným ostením bez profilácie a jednoduchým nadsvetlíkom
4. sloh, datovanie	Okolo roku 1800
5. materiál, technika	Tesaný kameň.
6. rozmery (cm)	Výška 192, šírka 110, nadsvetlík výška 25
7. stav	Omietka na špaletách je silne zvetraná, čiastočne úplne opadaná.
8. návrh na opatrenia a ochranu počas obnovy	Ochrana prekrytím pred mechanickým poškodením a znečistením.
9. návrh na spôsob obnovy	Bez úprav. V rámci obnovy fasády ostenie zjednotiť povrchovým náterom rovnako ako fasádu.

1. názov prvku	Omietky (O1-O8)
2. situovanie v objekte	Fasády.
3. typ, druh	<p>O1 - Svetlosivá omietka s riečnym drveným štrkom a na hrubo hladným povrchom bez náteru.</p> <p>O2 - Exteriérová omietka s jemnozrnným riečnym pieskom. Vyhladená povrchová vrstva je upravená bielym náterom.</p> <p>O3 - Exteriérová omietka s jemnozrnným riečnym pieskom. Vyhladená povrchová vrstva je upravená bielym náterom. Povrch je upravený bielym náterom s červeným maľovaným kvádrovaním.</p> <p>O4a - Exteriérová omietka rovnakého zloženia ako malta, ktorá v pomerne hrubej vrstve zarovnáva povrch muriva.</p> <p>O4b - Interiérová (?) omietka rovnakého zloženia ako malta, ktorá má hrubo prihladený povrch.</p> <p>O5 - Omietka rovnakého zloženia ako malta, ktorá v pomerne hrubej vrstve zarovnáva povrch muriva. Povrch je upravený bielym náterom s červeným maľovaným kvádrovaním.</p> <p>O6 - Omietka s identickým zložením ako ložná malta muriva M2. Omietka je v tenkej vrstve nahodená na líce muriva a povrch je jednoducho prihladený.</p> <p>O7 - Omietka sivej farby s jemným pieskom. Vyhladený povrch je upravený náterom.</p> <p>O8 - Omietka sivej farby s jemným pieskom. Vyhladený povrch je upravený náterom.</p>
4. sloh, datovanie	<p>O1 - Okolo roku 1507</p> <p>O2 – 1. polovica 16. stor.</p> <p>O3 - Okolo roku 1559</p> <p>O4 - Okolo roku 1616</p> <p>O5 - Okolo roku 1639</p> <p>O6 - Okolo roku 1740</p> <p>O7 - 2. polovica 18. stor.</p> <p>O8 - Okolo roku 1800</p>
5. materiál, technika	Hladená omietka.
6. rozmery (cm)	-
7. stav	Omietkové vrstvy sú prevažne v dobrom stave, len s lokálnym narušením.
8. návrh na opatrenia a ochranu počas obnovy	Ochrana prekrytím pred mechanickým poškodením a znečistením.
9. návrh na spôsob obnovy	Omietky O1-O6: Podľa potreby v nevyhnutnom rozsahu konzervovať a prekryť rekonštrukciou povrchovej vrstvy omietky.

Omiotka 01

Omiotka 02

Omietka 03

Omietka 04

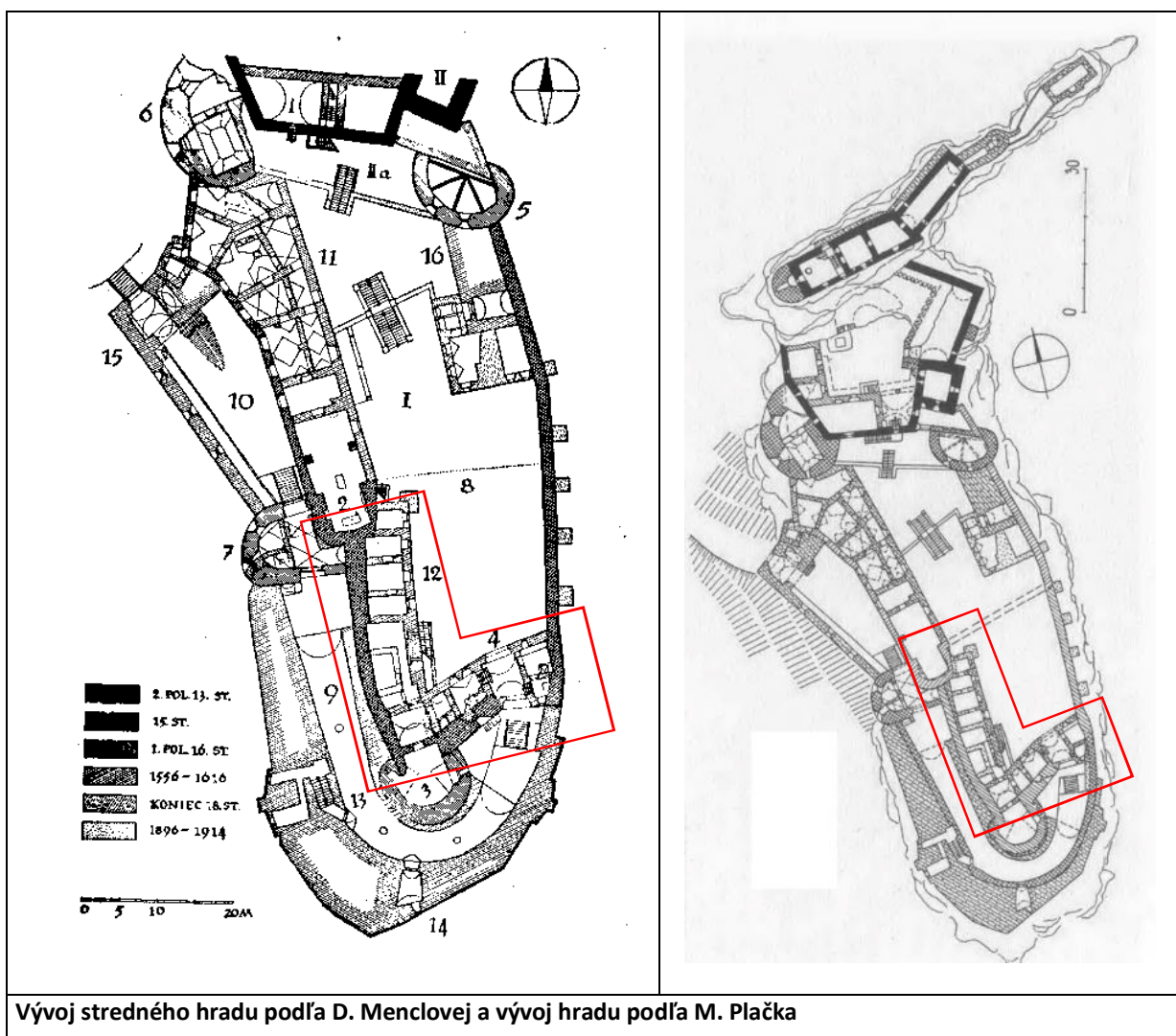

Omietka 08

6. ANALÝZA VÝVOJA KULTÚRNEJ PAMIATKY

6.1. Doterajšie poznatky o architektonickom vývoji hradu a skúmanej budovy

V interiéri kaplnky zatiaľ nebol realizovaný podrobný architektonicko-historický výskum. Väčšina poznatkov pochádza z obhliadkového výskumu **Dobroslavy Menclovej**. Menclová predpokladala výstavbu brána a celej príľahlej budovy na južnej a západnej strane nádvorja Jurajom Turzom okolo roku 1611.³ Miroslav Plaček sa v rámci súborného spracovania vývoja hradu skúmanej stavbe podrobnejšie nevenoval v rámci analytického pôdorysu jej vznik datoval podobne ako Dobroslava Menclová.⁴

³ Kavuljaková, J. – Menclová, D. : Hrad Orava. Bratislava 1963.

⁴ Plaček, M. – Bóna, M.: Encyklopédia slovenských hradov. Bratislava 2007, s. 221.

6.2. Dobové vyobrazenia a dokumentácie kaplnky

Najstaršie zobrazenia Oravského hradu⁵

Z ikonografických materiálov zachytávajúcich verne podobu hradu v jednotlivých historických epochách sa zachovalo celkovo pomerne málo. Najstaršie nám známe vyobrazenia Oravského hradu vôbec pochádzajú až z poslednej tretiny 17. storočia. Z obdobia okolo roku 1680 pochádza grafický list pravdepodobne od M. Greischera a z roku 1686 pohľad na Oravský hrad s okolím od J. Nypoorta. Na Gresicherovom grafickom liste sa v pohľade uplatňuje malá časť fasády južného krídla administratívnej budovy. Viditeľná je časť okien 1. poschodia. Na Nypoortovej vedute je hrad značne schématicky zakreslený a tzv. Administratívny trakt nie je možné jednoznačne identifikovať.

⁵ Dvojica grafických listov bola publikovaná v knihe K. Zavadovej: Verný a pravý obraz slovenských miest a hradov. Bratislava 1973.

Dvojica akvarelov hradu z obdobia okolo roku 1800 ⁶

Na akvareli od Jeana Gibela datovaného do roku 1800 je zachytený stav hradu ešte tesne pred požiarom v tom istom roku. Toho dokladom sú zobrazené pôvodné strechy hradného komplexu. Akvarel pomerne verne zachytáva skladbu objektov hradu s južným bastiónom ukončeným filagóriou, treťou bránou zastrešenou sedlovou strechou, východnou baštou zastrešenou manzardovou strechou a zastrešenými budovami stredného a horného hradu. Zo skúmaného objektu je viditeľná len časť striech .

⁶ Akvarel sa nachádza v zbierkovom fonde Oravského múzea P. O. H. V Dolnom Kubíne; signatúra K - 30

Grafické veduty zobrazujúce Oravský hrad v 19. storočí⁷

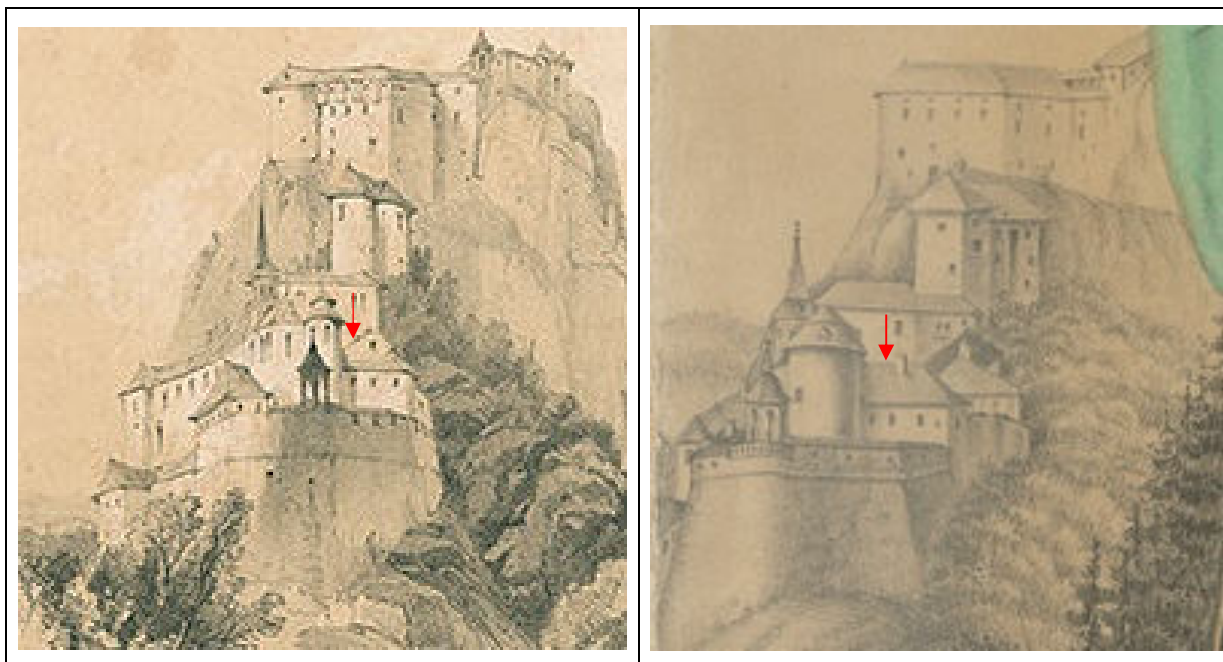
Z viacerých grafických listov vyhotovených niekoľkými grafickými technikami na rôznych formátoch papiera, niekedy výnimočne kolorovaných, bolo len niekoľko málo vyhotovených tak, že zobrazovali Oravský hrad z východnej, prípadne z južnej strany. Na väčšine takýchto je však kaplnka je zobrazená veľmi schematicky, prípadne len náznakovo s možnými chybami, a to vždy sčasti prekrytý okolitými objektmi.

Grafický list od J. B. Pyna, ktorý vznikol podľa predlohy G. E. Heringa je datovaný do obdobia okolo roku 1838.⁸ V šikmom pohľade nie je hmota skúmanej budovy jednoznačne zakreslená. Lepšie a viac čitateľne je zobrazená na grafike Petra Michala Bohúňa Bača a hájnik spod Oravského hradu. Aj keď hrad sa nachádza v pozadí hlavného tematického plánu diela, je veľmi precízne vyhotovený. Grafika naviac pochádza z obdobia okolo roku 1847, ktoré nás zaujíma v súvislosti s nižšie uvedenými dielami F. Zvěřinu a T. Endera.⁹ V pohľade sa dobre uplatňuje časť fasády nad tzv. tretou hradnou bránou.

⁷ Rôzne miesta deponovania diel.

⁸ Oravská galéria Dolný Kubín, T 465

⁹ Slovenská národná galéria, G 2005

Akvarel Thomasa Endera¹⁰

Dôležitým prameňom k poznaniu podoby hradu v 19. storočí je akvarel rakúskeho maliara Thomasa Endera (1793 – 1875) . Menovaný vyhotovil niekedy v rokoch 1853 – 1866 niekoľko pohľadov na Oravský hrad a Podzámok. Ender zachytil okrem iných aj pohľad na 3. nádvorie a strednú a horný hrad z priestoru nad vstupnou 3. bránou do nádvorí. V ľavej časti kresby vidíme detailne prepracovaný pohľad na nádvornú fasádu kaplnky s dvojicou okien a časťou nádvornej fasády skúmaného Administratívneho traktu. Jeho západná fasáda je dobre zachytená aj na celkových pohľadoch na hrad.

¹⁰ Knihnica Maďarskej akadémie vied Budapešť, Ms 4409/78

6.3. Historické pramene k dejinám hradu (Mgr. Monika Tihániová PhD. - Mgr. Tomáš Janura, PhD.), vid' príloha 1

6.4. Stavebný vývoj skúmanej budovy na základe výskumu

Stredoveká hradba predhradia (M1), okolo roku 1507

Výskum fasád tzv. Administratívneho traktu nadviazal na výskumy susedných pamiatkových objektov. Tieto výskumy v rámci stavieb okolo nádvorja postupne identifikovali priebeh pôvodného stredovekého opevnenia predhradia.¹¹ Výsledky novšieho bádania v základných črtách potvrdili a doplnili s pôvodný analýzu **Dobroslavy Menclovej**¹², ktorá predpokladala existenciu rozsiahleho predhradia situovaného na klesajúcom svahu hradného vrchu pod jadrom hradu.

Pamiatkový výskum realizovaný v r. 2007 doložil priebeh opevnenia po celej dĺžke východnej strany tzv. tretieho nádvorja.¹³ Hradbový múr zdokumentoval po juhovýchodné nárožie, ktoré je dnes súčasťou východnej fasády objektu tzv. tretej hradnej brány. V nadväznosti na nárožie na vnútornej strane sonda archeologického výskumu odkryla narušené pozostatky stavby, pravdepodobne bránovej veže.

Pokračovanie hradby smerom na sever overil výskum v rámci skúmanej budovy tzv. fary.¹⁴ Priebeh južného úseku opevnenia nie je možné v súčasnosti overiť hĺbkovým výskumom, a preto je jeho priebeh možné načrtnúť len hypoteticky. Hradba zrejme prechádzala cez južné krídlo tzv. Administratívneho traktu smerom k tzv. Archívnej bašte. Za ňou sa múr opäť lomil smerom na sever a prebiehal po hrane terasy smerom k súčasnému objektu tzv. Turzovho paláca a kaplnky. Približne v strede východného úseku opevnenia stála podkovovitá veža identifikovaná D. Menclovou¹⁵ a aj neskorším výskumom v interiéri kaplnky¹⁶. Poznatky o ďalšom priebehu hradby severne od kaplnky doplnil sondážny výskum

¹¹ Zhrnutie poznatkov vid' Matejka, M. – Šimkovic, M. – Stehlíková, J. - Čajka, M. – Hlavatá, J. – Straková, L.: Nové poznatky k stavebnému vývoju Oravského hradu v stredoveku v svetle najnovších výskumov. In: Zborník Oravského múzea XXVII. 2010.

¹² Menclová – Kavuliaková 1963, plán B, s. 61-62.

¹³ Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M.: Oravský hrad. Východná hradba tzv. tretieho nádvorja. Architektonicko-historický výskum. 2008. Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M. – Tihániová, M. – Janura, T.: Oravský hrad NKP. Budova obytná, č. ÚZPF 237/13 (tzv. fara). Architektonicko-historický výskum 2016.

¹⁴ Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M. – Tihániová, M. – Janura, T.: Oravský hrad NKP. Budova obytná, č. ÚZPF 237/13 (tzv. fara). Architektonicko-historický výskum 2016.

¹⁵ Kavuliaková – Menclová c.d., .s 58.

¹⁶ Čajka – Michalcová c.d..

spodného podlažia Turzovho paláca. Výskum zistil murivo hradby v rámci nádvornej steny ako v úrovni 1. tak aj 2. nadzemného podlažia až k nárožiu tzv. Korvínovského paláca.¹⁷

K uvedeným poznatkom o neskorostredovekej fortifikácii prispel aj výskum fasád kaplnky. V jej južnej časti výrazným zalomením obvodového múru vyčleňuje hmota staršej hradbovej veže.

Zistenia z priečelí kaplnky doplnil sondážny výskum na fasádach obytnej budovy na západnej strane predhradia (tzv. Administratívny trakt). Sondy potvrdili predpokladaný priebeh hradbového múru v hmote vonkajšej steny budovy na západnej strane a aj jeho povrchovú úpravu s drsnou omietkou (**O1**). Hradba sa zachovala takmer intaktne, s minimálnym porušením mladšími otvormi. Vzhľadom na limitovaný rozsah sondáže sa nepodarilo overiť podobu pôvodnej koruny muriva. S prípadným ukončením hradby môže súvisieť trám osadený do hornej časti fasády (**ZF 13**). Trám by mohol dokladať podobné ukončenie hradby aké bolo zistené na východnej strane predhradia. Tam sú v úrovni koruny zachované zvyšky po trámoch, ktoré boli interpretované ako pozostatok dreveného podsebitia.¹⁸

V celkom kontexte vývoja hradu sa teda skúmaná hradba javí ako súčasť rozsiahleho opevnenia približne obdĺžnikového tvaru, ktoré na klesajúcom svahu pod pôvodným jadrom hradu vymedzilo rozsiahle nádvorie s rozmermi približne 60 x 30 m. V rámci celého okruhu opevnenia je zatiaľ spoľahlivo identifikovaná len jedna podkovovitá veža. Pri datovaní výstavby hradby je možné vychádzať dendrochronologického výskumu jedného z nosníkov lešenia, ktorý pochádza z roku 1507.¹⁹ S týmto dátumom korešpondujú aj zistené vzťahy opevnenia s okolitými stavbami. Opevnenie sa zrejme dodatočne prikladá k nárožiu obytnej veže, ktorá je tradične datovaná do 13. stor.²⁰ Terminus ante quem predstavujú delové bašty v nárožiach paláca Jána z Dubovca, ktoré sú do nami sledovaného opevnenia začlenené dodatočne²¹. Výstavba opevnenia spadá do obdobia keď bol hrad vo vlastníctve rodu Zápoľských²². V súlade s týmto datovaním je aj predpokladaná podoba ochodze s drevenou

¹⁷ Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M.: Oravský hrad. Turzov palác – 1. podlažie. Architektonicko-historický výskum. 2011.

¹⁸ Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M.: Oravský hrad. Východná hradba tzv. tretieho nádvorja. Architektonicko-historický výskum. 2008.

¹⁹ Kyncl, T: Oravsky_Podzamok - X70

²⁰ Kavuliaková – Menclová c.d., s. 12.

²¹ Vzťah skúmanej hradby k baštám nebolo možné overiť sondážou.

²² Kavuliaková - Menclová c.d.,s. 58.

obrannou chodbou, tzv. podsebitím a aj podkovovitá veža v západnej línii opevnenia, ktorá má blízke analógie vo vežiach neskorostredovekého opevnenia hradu Šariš a mesta Sabinov²³.

Výskum doložil jednu dodatočnú úpravu hradby. Pravdepodobne do 1. polovice 16. storočia je možné datovať preomietanie hradby novou omietkou (**O2**). Z hľadiska datovania omietky je dôležitá situácia v sonde **JF 1** kde omietka zabieha za múr pristavanej budovy brány (**M2**).

Prestavba opevnenia (M2), po roku 1556

Ďalšiu etapu vo vývoji skúmanej stavby tzv. Administratívneho traktu predstavuje renesančná prestavba celého opevnenia hradu. Poznatky o nej sa podarilo získať predovšetkým pri výskume susedných objektov kaplnky sv. Michala a tzv. Turzovho paláca.²⁴ Vonkajší obvodový múr oboch stavieb v celej jeho dĺžke obsahuje hradbový múr so streľňami. Tento múr predstavuje novú líniu vonkajšieho opevnenia hradu na juhozápadnej strane. Hradba vysunutá o 8 až 15 m pred staršie neskorostredoveké opevnenie opevňuje nepravidelný priestor 5-uholníkového parkánu vymedzený dvojicou spomenutých hradbových múrov. Na severozápadnej strane tento opevnený priestor ukončuje mohutná hmota náročnej delovej bašty 1. predhradia. Na protiľahlej strane sa nový hradbový múr dotýčnicovo pripája k oblému čelu neskorostredovekej podkovovitej veže parkánu pred tzv. Korvínovským palácom. Práve toto pripojenie hradby k zaoblenému čelu veže, ktoré de facto neguje jej flankovacie postavenie jednoznačne dokladá postavenie hradby v rámci vývoja hradného opevnenia a teda jej neskoršie dobudovanie k staršej veži. Samotná hradba má zrejme 2 stavebné etapy. Za staršiu považujeme spodnú časť múru siahajúcu približne do úrovne ríms okien 1. podlažia paláca. Výšku hradby indikujú smolný nos a strieľne prezentované vo vonkajšej fasáde paláca a kaplnky (2 strieľne s von rozšírenými špaletami a nohavicová strieľňa) a tiež mierne zvlnenie fasády. Pôvodná hradba mohla byť ukončená murovanou predprsňou šírky 55 až 60 cm, ktorá bola ukončená niekde v úrovni hornej časti okien 1. podlažia paláca. Obranu predprsne zabezpečovali 2 strieľne s von rozšírenými

²³ Opevnenie Sabinova je datované do poslednej štvrtiny 15. stor., do 2. polovice tohto storočia rámcovo patrí aj predhradie na Šariši

²⁴ Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M.: Oravský hrad. Turzov palác – 1. podlažie. Architektonicko-historický výskum. 2011.

špaletami, jedna nohavicová strieľňa a smolný nos, ktoré sú rozmiestnené v rozstupoch okolo 6 m.

V rámci skúmanej stavby je možné do tejto etapy zaradiť masívne zosilnenie staršej hradby na južnej strane vonkajšou primurovku o hrúbke okolo 1.8 m. Súčasne s ňou zrejme vznikla aj šikmo vedená strieľňa nasmerovaná do priestoru dnešnej brány. Situácia v sondách **JF10** a **JF11** jasne ukazuje, že pôvodné opevnenie prebiehalo priamo a dnešné zalomenie súvisí až s neskoršou výstavbou neskorenesančnej vstupnej brány. Zosilnenie zrejme lemovalo pôvodnú stredovekú hradbu a bránovú vežu, ktorú predpokladáme v juhovýchodnom nároží opevnenia.

Z hľadiska datovania vzniku a neskoršej prestavby opevnenia je základným oporným bodom bašta v nároží tzv. stredného hradu, ku ktorej je popisovaná hradba pristavaná. Vybudovanie bašty spadá do obdobia stavebných aktivít Jána z Dubovca, ktorú na základe letopočtov na portáloch a oknách môžeme zaradiť do obdobia rokov 1538 až 1546. Výstavbu hradby môžeme predpokladať v krátkej nadväznosti na vznik bašty už za nasledujúceho majiteľa hradu, ktorým bol od roku 1556 František Turzo. Jeho dielom sú zrejme obe stavebné etapy, teda vybudovanie novej hradby a zosilnenie juhovýchodného úseku staršieho opevnenia. Z hľadiska obrany hradu vybudovanie parkánu malo za úlohu zlepšiť kontrolu priestoru bezprostredne pred novou vstupnou bránou do hradu. Jej priestor kontrolovali strieľne pre ľahšie palné zbrane doplnené smolným nosom. Neskôr bola hradba ešte zvýšená o novú obrannú úroveň, ktorej podoba zatiaľ nebola preskúmaná.

Neskororenesančná dostavba brány a budovy (M3), okolo roku 1616

Podobne ako v prípade predchádzajúcej prestavby a ďalšia adaptácia je súčasťou rozsiahlejšej prestavby hradu. O jej rozsahu máme poznatky predovšetkým z výskumu tzv. Turzovho paláca a príľahlej hradnej kaplnky.²⁵

Výskumy priniesli indície, že stavebné aktivity Juraja Thurza začali výstavbou paláca a na neho neskôr nadviazali práce súvisiace s dobudovaním hradnej kaplnky.

Obe popísané etapy výstavby paláca zrejme predstavujú jednu viac-menej celistvú etapu zameranú na výstavbu palatínovej rezidencie spolu s hradnou kaplnkou. Datovanie vzniku paláca a kaplnky je možné na základe erbovej tabule s nápisom umiestenej priamo

²⁵ Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M.: Oravský hrad. Turzov palác – 1. podlažie. Architektonicko-historický výskum. 2011.

nad hlavným vstupom do paláca. Z nápisu pod erbom vyplýva, že hradný palác dal postaviť palatín Juraj Turzo v roku 1611. Predbežne je možné predpokladať, že jeho budovanie sa začalo stavbou obytnej časti paláca, za ktorým v krátkom časovom odstupe zrejme nasledovala dostavba kaplnky a prestavba jednej z obytných miestností na sakristiu.

Na vybudovanie paláca a kaplnky nadviazala adaptácia hradného opevnenia a ďalších hradných budov. Aktuálny výskum umožňuje predpokladať, že pozdĺž opevnenia vznikla zástavba nových budov lemujúcich z dvoch strán hradné nádvorie. Interiér budovy zatiaľ nebol predmetom výskumu a je v celom rozsahu využívaný, čo neumožňuje detailnejšie poznanie a prípadné vyhodnotenie rozsahu zachovania renesančnej stavby. Budovy majú zrejme zachované zásadné vnútorné členenie s priečnym delením na jednotlivé miestnosti zaklenuté s výsečovými klenbami. Je pravdepodobné, že z renesančného obdobia je zachované len prízemie stavby.

Súčasťou novopostavených budov bola aj dodnes zachovaná brána na južnej strane. Vonkajší portál brány má netypickú podobu s portálom osadený v hĺbke niky. Nezachovali sa ani stopy po pôvodnom zatváraní brány. Pre datovanie stavby je kľúčová nápisová a erbová tabuľa situovaná nad portálom. Nachádzajú sa tu erby Juraja Turza a jeho manželky Alžbety Czoborovej, ktoré sú doplnené nápisovou tabuľou s letopočtom 1616. Erby a nápisová tabuľa sa však nezachovali presne v pôvodnej polohe. Pri neskorších obnovách hradu boli prenesené do Voderád a na pôvodné miesto boli osadené v rámci obnovy až koncom 80.-tych rokov 20. stor.

Neskororenesančná dostavba brány a budovy (M4), okolo roku 1639

Najmenej prebádanou stavebnou úpravou brány je jej čiastková obnova, ktorú je možné datovať do obdobia okolo roku 1639. Dokladom o prestavbe je situácia na fasáde nad portálom brány (JF 12). Tu je omietka O4 korešpondujúca s neskororenesančnou prestavbou prekrytá novou omietkou O5, v ktorej je vyrytý letopočet 1639. Jeho vzhľadom na atypický tvar číslíc nie je jeho identifikácia jednoznačná. Ani rozsah predpokladanej prestavby nie je možné za súčasného stavu poznania určiť. Je možné uvažovať o nadstavbe čelnej steny brány do úrovne 2.NP.

Súčasťou prestavby bolo zrejme aj dobudovanie ďalšieho krídla na východnej strane nádvorja. Krídlo nadviazalo na existujúcu zástavbu a zabralo celý priestor pozdĺž východnej hradby. Stavba sa zachovala len v silne torzálnom stave a do realizácie archeologického výskumu bola v podstate neznáma. Časť jej základu odkryla sonda archeologického výskumu

I/2008. Základ na zabiehal pod južný obvodový múr budovy tzv. fary a bol preskúmaný v dĺžke 8 m. Následne zvyšky stavby identifikoval aj architektonicko-historický výskum v budove tzv. fary na severovýchodnej strane nádvorja. ²⁶

Základné poznatky k jej datovaniu priniesol archeologický výskum. Stratigrafické datovanie spodnej hranice výstavby uvedeného múru súvisí s porušením staršej odpadovej jamy z 14.-15. storočia, ktorá bola zistená na východnej strane múra. Odpadová jama bola tvorená ťažkou hlinitou vrstvou. Na západnom profile bolo viditeľné rešpektovanie povrchu skaly a prítomnosť depresie v tomto mieste. Z vrstvy pochádza keramika s datovaním do 15. – 16. storočia, čo naznačuje rámcové datovanie múru do 16. až 1. polovice 17. storočia. K jej datovaniu prispel aktuálny architektonicko-historický výskum. Na fasáde južného krídla zistil priebežnú omietku, ktorá by naznačovala neskoršie dostavanie východného krídla k už existujúcej budove s bránou na južnej strane.

Budova sa objavuje aj v písomných prameňoch. V najpodrobnejšom popise hradu z roku 1705 sa uvádza, že stavba mala 2 podlažia a celkovo 11 okien s mrežami. V dobe vzniku popisu bola už budova v zlom stave a vyžadovala opravy.

Baroková adaptácia (M5), okolo roku 1740 a neskorobaroková úprava (M6)

V rámci skúmaného objektu je ďalšou adaptáciou prestavba hradby, ktorá na východnej strane lemuje hradné nádvorie a napája sa na nárožie skúmanej stavby. Nadstavba hradby podľa zachovanej omietky zjavne súvisí so zánikom obytného krídla situovaného na vnútornej strane múru. Jeho zbúranie v priebehu 1. polovice 18. storočia nasvedčuje aj popis stavby z roku 1705 kde sa spomína jej zlý stav.

Poznatky o nej priniesli výskumy z rokov 2008 a 2016. ²⁷ Tie zistili, že už počas doby existencie pôvodná hradba trpela značnými statickými poruchami, ktoré sa prejavili výrazným vyklonením časti múru zo zvislej osi smerom von. Napriek narušenému stavu ostal pôvodný múr zachovaný a následne došlo k jeho zásadnej prestavbe, spojenej so zvýšením na približne dvojnásobok pôvodnej výšky. Pri nadstavbe múru bola zrušená pôvodná obranná ochodza a nahradila ju nová, situovaná vyššie. Nová obranná ochodza bola

²⁶ Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M. – Tihányiová, M. – Janura, M.: Oravský hrad NKP. Budova obytná, č. ÚZPF 237/13 (tzv. fara). Architektonicko-historický výskum 2016.

²⁷ Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M.: Oravský hrad. Východná hradba tzv. tretieho nádvorja. Architektonicko-historický výskum. 2008. Šimkovic, M. – Matejka, M. – Čajka, M. – Tihányiová, M. – Janura, T.: Oravský hrad NKP. Budova obytná, č. ÚZPF 237/13 (tzv. fara). Architektonicko-historický výskum 2016.

vyššia von z vonkajšieho líca hradby a mala podlahu situovanú približne v polovici jej výšky.

Následná prestavba realizovaná po veľkej adaptácii priniesla čiastkovú úpravu nádvornej fasády brány (**M6**). Z neznámych dôvodov došlo k zbúraní časti steny vedľa vnútorného portálu brány a korekcii jeho priebehu (**SF 10-14**).

Klasicistická prestavba (M7), po roku 1800

Ďalšie stavebné úpravy je možné datovať do obdobia po roku 1800, keď Oravský hrad postihol rozsiahly požiar. Ten predovšetkým poškodil budovy tzv. dolného a stredného hradu. Medzi stavby výrazne zasiahnuté ohňom patrili budovy zoskupené okolo nádvorja stredného hradu (Turzovský palác, kaplnka, tzv. fara a skúmaná stavba tzv. Administratívneho traktu). Všetko tieto stavby prešli rozsiahlou rekonštrukciou. V skúmanej budove tzv. Administratívneho traktu predpokladáme vybudovanie 1. poschodia a s tým spojenú výstavbu nového krovu. Dodatočné vybudovanie horného podlažia naznačili nálezové situácie na fasádach (**SF 6-10**). Nadstavba sa prejavila dobudovaním schodiskovej prístavby na nádvornej strane (**VF 1**) a vytvorením nového vstupného portálu do západného krídla z nádvorja. Na rozdiel od prízemja novovybudované 1. poschodie malo 2-traktovú dispozíciu s chodbou, z ktorej sa vstupovalo do jednotlivých priestorov južného a západného krídla. Sondy na fasádach potvrdili dodatočné vytvorenie okien horného podlažia (**ZF 3,12**). Poznatky o rozsahu rekonštrukcie stavby po požiari doplnil výskum krovu. Jeho hambáľková konštrukcia krovu je na základe dendrochronologických meraní T. Kyncla vybudovaná z dreva zoťatého v rokoch 1798 až 1799 ²⁸.

Romantická obnova hradu (M7), koniec 20. stor.

Do podoby stavby čiastočne zasiahli úpravy realizované pravdepodobne na konci 19. storočia. Ide o dodatočné zosilnenie soklovej časti budov na západnej a severnej strane, ktoré sú vybudované z dekoratívneho režného muriva. Pravdepodobne boli súčasťou úprav realizovaných Jozefom Pálffym pod vedením Františka Fertseka. ²⁹

Pamiatková obnova (M8), 60.-te roky 20. stor.

Súčasnú podobu stavby čiastočne ovplyvnila generálnej rekonštrukcia hradného areálu realizovaná začiatkom 60.-tych rokov 20. storočia. Stavebné úpravy boli uskutočnené bez

²⁸ Oravský Podzámok, Orav. Hrad – Thurzov palác, s. 76 - 77. In: Suchý, Ľ. – Krušínský, P. – Grúňová, Z. - Ďurian, K. – Zacharová, D. – Korenková, R.: Historické krovky v regiónoch Oravy a Kysúc. ŽU Žilina 2010.

²⁹ Huba, P.: Oravský hrad. Martin 1986, s. 33.

hlbšieho výskumu len čiastočne ovplyvnili podobu stavby. To sa prejavilo prevrstvením klasicistického výrazu fasád novými omietkami s iluzívnym kvádrovaním soklov a nároží. Zásadnejšiu zmenu v rámci obnovy predstavovala obnova západnej fasády spojená z náznakovou rekonštrukciou iluzívneho kvádrovania. V súčasnosti nie je známe, či bolo realizované na základe konkrétnych nálezov pôvodných omietok.

1.6.5 Zhodnotenie významu pamiatky a špecifikácia pamiatkových hodnôt

Historická hodnota spočíva v príslušnosti skúmaného objektu ku komplexu Oravského hradu, ktorý od svojich počiatkov až do 17. stor. bol v rukách špičkových predstaviteľov šľachty. Výstavba budovy je zviazaná s osobou palatína Juraja Turza, ktorý realizoval rozsiahlu prestavbu hradu. Turzov palác spolu kaplnkou je príkladom obytnej rezidencie špičkového predstaviteľa šľachty na počiatku novoveku, ktorý si ho vybudoval na jednu zo svojich hlavných rodových sídel. Skúmaná stavba predstavovala hospodárske zázemie obytnej rezidencie.

Architektonická hodnota spočíva v hmotovom, dispozično-priestorovom riešení a architektonickom výraze, ktorý sa zachoval takmer intaktne. Stavba vznikla ako renesančná hospodársko-prevádzková budova a v tomto duchu boli realizované aj jej neskoršie renesančné adaptácie. Vo svojej hmote využíva staršie fortifikácie, ktoré sa stali základom novovytvorenej dispozície. Klasicistická adaptácie stavby je zviazaná s vtedajšou funkciou Oravského hradu, ktorý po požiari slúžil ako sídlo správy panstva.

Umelecko-remeselnú hodnotu stavby tvoria predovšetkým pôvodné prvky pôvodnej neskororenesančnej stavby zachované v značnom rozsahu, ako napr. ostenia okien a portálov, okenné mreže a výplne a tiež veľkoplošne zachované historické omietky (viď položkový zoznam). Nedeliteľnou súčasťou stavby sú aj zvyšky staršej fortifikácie prvky súvisiace s pôvodnou obrannou funkciou obvodových múrov a tiež detaily z mladších prestavieb budovy (okná, dvere, stropy).

Literatúra:

Čajka, M.: Počiatky a vývoj stredovekej architektúry na Orave. In: Zborník OM XIX, Dolný Kubín 2002, s. 7-33;

Čajka, M.: Kaplnka sv. Michala na Oravskom hrade: In: PaM 2/2006, s. 45-48.

- Čajka, M. – Michalcová, M.:** Obnova interiéru kaplnky sv. Michala na Oravskom hrade. In: Monumentorum tutela 17/2006.
- Čaplovič, P.:** Oravský zámok. Banská Bystrica 1967, s. 86.
- Čaplovič, P.:** Oravský zámok vo svetle novších výskumov. In: Pamiatky a múzeá, VII, 1958/č. 2, s. 81-87.
- Čaplovič, P.:** Oravský zámok. Banská Bystrica 1967.
- Gerö, L.:** Magyarországi várépítészet (Vázlat a magyar várépítés fejezeteiről). Budapest 1955.
- Huba, P.:** Oravský hrad. Bratislava 1986.
- Chudomelka, K.:** Oravský hrad. In: Projekt 4/1994, s. 57.
- Kavuljaková, J. – Menclová, D.:** Oravský zámok. Bratislava 1963, s. 41-109.
- Kubínyi, M. :** Arva vára. Budapest 1890.
- Kavuljak, A.:** Hrad Orava. T. Sv. Martin 1927.
- Križanová, E.:** Pamiatkové úpravy na Oravskom zámku. In: Výtvarný život, 1959/4, s. 179-183.
- Matejka, M. – Šimkovic, M. – Stehlíková, J. - Čajka, M. – Hlavatá, J. – Straková, L.:** Nové poznatky k stavebnému vývoju Oravského hradu v stredoveku v svetle najnovších výskumov. In: Zborník Oravského múzea XXVII. 2010.
- Pisoň, Š.:** Štátny hrad Oravský zámok. Bratislava 1957.
- Suchý, L. – Krušínský, P. – Grúňová, Z. - Ďurian, K. – Zacharová, D. – Korenková, R.:** Historické krovy v regiónoch Oravy a Kysúc. ŽU Žilina 2010.
- Závadová, K:** Verný a pravý obraz slovenských miest a hradov. Bratislava 1973.

7. NÁVRH OBNOVY

7.1. Zdôvodnenie navrhovaných úprav, požiadavky na obnovu pamiatkového objektu

7.1.1. Zdôvodnenie navrhovaných zásahov a úprav

Predmetom výskumu boli fasády obytnej budovy (tzv. Administratívneho traktu) na Oravskom hrade. Výskum predstavuje 1. etapu prípravnej dokumentácie pre budúcu komplexnú rekonštrukciu fasád stavby. V predloženej podobe majú výsledky výskumu z hľadiska návrhu obnovy a prezentácie fasád čiastkový charakter. Pre komplexné stanovenie podoby fasád bude potrebné doskúmanie neprístupných častí skúmaných fasád

a úplne neskúmaných úsekov fasád na východnej a južnej strane, kde je možné očakávať nové nálezy.

Stavba vybudovaná v dolnej časti nádvorja 2. predhradia plynule nadväzuje na hmotu hradnej kaplnky a tzv. Turzovho paláca. Zachovala v dispozícii a hmotovej skladbe, ktorej základom je výstavby neskororenesančná budova vybudovaná s využitím staršej stredovekej hradby predhradia. Z hľadiska výrazu má určujúce postavenie zmienená renesančná bránová budova a predovšetkým obnova po požiari v roku 1800, ktorá zmenila celkový výraz stavby. Ten bol ešte v malej miere ovplyvnený pamiatkovou obnovou. Aktuálny výskum má za cieľ navrhnuť podobu fasád stavby, ktoré sú v zlom stavebno-technickom stave.

Požiadavkou pamiatkovej obnovy fasád bude zachovanie pamiatkových hodnôt objektu s dôrazom na rešpektovanie jeho hmotovej skladby v súčasnej podobe. Obnova bude ďalej sledovať zachovanie historických konštrukcií z jednotlivých stavebných etáp, najmä s dôrazom na obnovu architektonických detailov reštaurovaním a metódou umelecko-remeselnej obnovy. Zoznam architektonických detailov, ktoré je potrebné chrániť počas stavebnej realizácie, vrátane spôsobu ich obnovy, tvorí samostatnú kapitolu návrhu obnovy.

Pamiatkový výskum doplnený o poznatky z prebiehajúceho reštaurátorského prieskumu rozšíril poznatky o stavebnom vývoji budovy a zdokumentoval veľkú mieru zachovania historických omietok, ktoré sú však čiastočne v zlom stave.

Budúca obnova tzv. Administratívneho traktu by mala vychádzať z nasledovných skutočností:

- Stavbu je potrebné zachovať v jej súčasnom hmotovom a pôdorysnom rozsahu, ktorý je výsledkom základnej renesančnej stavebnej etapy zo začiatku 17. storočia, využívajúcej staršiu neskorogotickú fortifikáciu a mladších úprav z 19. storočia.
- Pri obnove fasád je potrebné rešpektovať posledný historický stav fasád daný obnovou okolo roku 1800.

7.2. Návrh opatrení na obnovu a prezentáciu

Návrh obnovy je rozdelený na niekoľko kapitol, v ktorých na základe vyhodnotenia slohového vývoja skúmaného objektu sú vyšpecifikované požiadavky zachovanie a úpravu pôvodných murív a konštrukcií, omietkových vrstiev, prechodových a okenných otvorov. Súčasťou návrhu obnovy je špecifikácia požiadaviek na reštaurátorské, umelecko-remeselné a remeselné práce, ako aj zoznam cenných detailov, ktoré je potrebné chrániť počas stavebnej realizácie s návrhom na ich obnovu.

7.2.1. Širšie vzťahy, celková komunikačná schéma a terénne úpravy

Skúmaná budova patrí medzi dominantné stavby nádvorja dolného hradu (1. predhradja, resp. 3. nádvorja) pričom sa výrazne uplatňuje aj v niektorých diaľkových pohľadoch na hradný komplex. Charakteristickým prvkom jej osadenie do výrazne klesajúceho svahu a jej väzba na susednú stavbu kaplnky. Súčasťou stavby je vstupná brána do hradu s prejazdom v rámci južného krídla stavby. Na nádvornej strane sú historické vstupy do 1. NP západného krídla, vstup do schodiska na 2.NP a vstup do severnej časti západné krídla. Tento spôsob komunikácie je potrebné zachovať bez zmeny a bez vytvárania nových vnútorných prechodov.

7.2.2. Dostavba, prístavba objektu

Vzhľadom na hodnoty kultúrnej pamiatky, je hmotovo-objemový vývoj budovy ukončený a v budúcnosti sú vylúčené akékoľvek prístavby a dostavby akýchkoľvek konštrukcií.

7.2.3. Terénne úpravy

Akékoľvek terénne úpravy, zásahy do terénu v súvislosti s obnovou budú podmienené predstihovým archeologickým výskumom, resp. splnením podmienky archeologického dozoru.

7.2.4. Všeobecné podmienky obnovy a celková koncepcia obnovy

Budova tzv. Administratívneho traktu vznikla zložitejším vývojom. Jej základom je neskorostredoveká hradba, ktorej bola v rámci renesančných úprav hradu pristavaná bránová budova. Tá bola rozsiahlym spôsobom adaptovaná po požiari hradu v roku 1800. Zo starších období sa na fasádach zachoval len minimálny počet detailov, ktoré by bolo možné prezentovať. Ide predovšetkým o portál renesančnej brány so zvyškami maliarskej výzdoby, strieľňu v jednoduchým lemovaním a zvyšky iluzívneho kvádrovania na južnej fasáde. Fasády orientované do nádvorja boli výrazne upravené v rámci obnovy hradu po požiari v roku 1800 a tento stav je potrebné rešpektovať pri obnove.

Pri príprave obnovy je potrebné dodržať nasledujúce všeobecné podmienky a požiadavky:

- Budova bude zachovaná v súčasnom pôdorysnom rozsahu a hmote.
- Dispozícia a hmotovo priestorová skladba a podoba fasád ako celok bude zachovaná, predmetom úprav môžu byť len zásahy realizované v rámci generálnej pamiatkovej obnovy.

- Pri obnove historických murív, omietok a ostatných konštrukčných a výtvarných prvkov je potrebné používať pôvodné tradičné technológie.

7.3 Návrh konkrétnych úprav

Interiér

Interiér je v súčasnosti v plnej miere využívaný a nie je pre sondážny výskum prístupný. Pre potreby výskumu bude potrebné v budúcnosti v interiéri realizovať komplexný výskum.

Fasády

Nádvorná fasáda južného a západného krídla (výkr. 9,10)

Omietky

Z fasád navrhujeme odstrániť zvyšky novodobých cementovým omietok. Zachované plochy historických omietok z jednotlivých stavebných etáp navrhujeme zachovať a reštaurátorsky konzervovať. Plochy s odstránenou, opadanou, alebo vážne poškodenou omietkou navrhujeme doplniť novou omietkou, ktorá sa dotiahne k zachovaným plochám pôvodnej omietky. Doplnená omietka musí svojou skladbou a povrchovým spracovaním rešpektovať jednotlivé vrstvy zachovaných pôvodných omietok. Celú plochu fasády navrhujeme zjednotiť novým náterom, ktorého charakter a farebnosť bude stanovená podľa výsledkov reštaurátorského výskumu.

Vstupné portály

Vnútorň portál vstupnej brány: Portál je potrebné reštaurátorsky konzervovať. Doplniť drobné výpadky hmoty ostenia a celý článok na záver zjednotiť náterom vo farbe fasády.

Portál do schodiska západného krídla: Portál je potrebné reštaurátorsky konzervovať. Doplniť drobné výpadky hmoty ostenia a celý článok na záver zjednotiť náterom vo farbe fasády.

Portál do 1.NP západného krídla: Portál je potrebné reštaurátorsky konzervovať. Doplniť drobné výpadky hmoty ostenia a celý článok na záver zjednotiť náterom vo farbe fasády.

Okná

Okno 1. podlažia južného krídla vedľa brány: Súčasnú združené okno je potrebné nahradiť jedným osovo situovaným oknom navrhnutým podľa veľkosti zachovaných okien.

Okná 1. podlažia západného krídla: Súčasnú ostenia zachovať bez úprav. Existujúce okenné výplne opraviť odborným remeselným spôsobom.

Okná 2. podlažia južného a západného krídla: Súčasnú ostenia zachovať bez úprav. Existujúce okenné výplne opraviť odborným remeselným spôsobom.

Okná schodiskového rizalitu: Súčasnú ostenu zachovať bez úprav. Existujúce okenné výplne opraviť odborným remeselným spôsobom.

Okno v spodnej časti schodiskového rizalitu: Okno je možné otvoriť a prezentovať.

Vonkajšia (západná) fasáda západného krídla (výkr. 8)

Omietky

Z fasády navrhujeme odstrániť zvyšky novodobých cementovým omietok. Zachované plochy historických omietok z jednotlivých stavebných etáp navrhujeme zachovať a reštaurátorsky konzervovať. Plochy s odstránenou, opadanou, alebo vážne poškodenou omietkou navrhujeme doplniť novou omietkou, ktorá sa dotiahne k zachovaným plochám pôvodnej omietky. Doplnená omietka musí svojou skladbou a povrchovým spracovaním rešpektovať jednotlivé vrstvy zachovaných pôvodných omietok. Po celkovom sprístupnení fasády overiť zvyšky iluzívneho kvádrovania. Podľa výsledkov výskumu je možné kvádrovanie plošne rekonštruovať na novej vrstve omietky.

Okná

Okná 2. podlažia západného krídla: Súčasnú ostenu zachovať bez úprav. Existujúce okenné výplne opraviť odborným remeselným spôsobom.

Vonkajšia (južná) fasáda južného krídla (výkr. 7)

Omietky

Z fasád navrhujeme odstrániť zvyšky novodobých cementovým omietok. Zachované plochy historických omietok z jednotlivých stavebných etáp navrhujeme zachovať a reštaurátorsky konzervovať. Plochy s odstránenou, opadanou, alebo vážne poškodenou omietkou navrhujeme doplniť novou omietkou, ktorá sa dotiahne k zachovaným plochám pôvodnej omietky. Doplnená omietka musí svojou skladbou a povrchovým spracovaním rešpektovať jednotlivé vrstvy zachovaných pôvodných omietok. Celú plochu fasády navrhujeme zjednotiť novým náterom, ktorého charakter a farebnosť bude stanovená podľa výsledkov reštaurátorského výskumu.

Portály

Vonkajší portál vstupnej brány: Murované konštrukcie portálu bez úprav. Zachované časti omietok ponechať bez úprav, narušené časti v nevyhnutnom rozsahu reštaurátorsky konzervovať. Opadané omietky a časti štukovej výzdoby reštaurátorsky obnoviť.

Okná

Strieľňa 1. podlažia vedľa brány: Strieľňu zachovať bez úprav. V rámci obnovy fasády reštaurovať maľované lemovanie otvoru.

Okná 2. podlažia krídla: Súčasné ostenia zachovať bez úprav. Existujúce okenné výplne opraviť odborným remeselným spôsobom.

Okná 2. podlažia južného a západného krídla: Súčasné ostenia zachovať bez úprav. Existujúce okenné výplne opraviť odborným remeselným spôsobom.

Vonkajšia (východná) fasáda južného krídla

Omietky

Po sprístupnení realizovať výskum, ktorý určí povrchovú úpravu fasády.

Prílohy:

1. Rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu
2. Fotodokumentácia
3. Výkresy

Príloha 1:

	KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD ŽILINA	Oravské múzeum Dolný Kubín
Číslo konania:	KPUZA-2018/14896-3/59812/PIE	Došlo: <i>Z. P. KOP</i>
Vybavuje/telefón:	Mgr. Jana Piecková, 041/245 28 24	Číslo: <i>A16/18</i>
Žilina, dátum:	01.08.2018	Číslo spisu: RZ-ZH/LU:
		Prílohy/listy:
		Vybavuje: <i>MEŠKÉ</i>

ROZHODNUTIE

Krajský pamiatkový úrad Žilina, ako miestne a vecne príslušný správny orgán na úseku ochrany pamiatkového fondu podľa § 9 ods. 5 a § 11 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) v zmysle § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) na základe žiadosti Oravského múzea P. O. Hviezdoslava, Hviezdoslavovo námestie č. 1692/7, 026 01 Dolný Kubín v zmysle § 33 ods. 3 pamiatkového zákona **rozhodol** podľa § 33 ods. 2 pamiatkového zákona o **zámere na reštaurovanie národnej kultúrnej pamiatky – HRAD v Oravskom Podzámku**, súpisné č. 1, parc. č. 1, k. ú. Oravský Podzámok, ktorá je zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok pod číslom 237/1-26, a to konkrétne pamiatkového objektu – **STAVBA OBYTNÁ II. (tzv. administratívny trakt)**, ktorá je v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok zapísaná pod číslom **237/19** takto:

navrhovaný zámer na komplexné reštaurovanie exteriéru tzv. administratívneho traktu je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom prípustný.

Krajský pamiatkový úrad Žilina k predloženému zámeru na reštaurovanie určuje podľa § 33 ods. 4 v nadväznosti na § 32 ods. 4 pamiatkového zákona nasledujúce podmienky:

1. Pred začatím obnovy a reštaurovania zabezpečiť na fasáde objektu vykonanie predstihového **architektonicko-historického výskumu** v zmysle § 35 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. b/, ods. 4 písm. a/ a § 39 pamiatkového zákona (ďalej len „pamiatkový výskum“).
2. Z pamiatkového výskumu spracovať prípravnú výskumnú dokumentáciu, ktorá musí byť vypracovaná v zmysle § 7 a § 8 Vyhlášky Ministerstva kultúry SR č. 253/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva pamiatkový zákon.
3. Výskum realizovať tak, aby boli vyhodnotené a zdokumentované najmä nasledovné okruhy:
 - a) stavebný vývoj, architektonické a stavebné fázy vývoja národnej kultúrnej pamiatky,
 - b) archívne historické súvislosti národnej kultúrnej pamiatky,
 - c) overenie pamiatkových hodnôt jednotlivých častí, konštrukcií, prvkov, detailov, povrchových úprav, umeleckej výzdoby a ďalších súčastí národnej kultúrnej pamiatky,
 - d) výskum musí obsahovať aj špecifikáciu a inventarizáciu zachovaných hodnotných architektonických, remeselných, umelecko-remeselných, výtvarných, technických prvkov a detailov (aj doteraz nepoznaných a skrytých).
4. Po realizácii sondážnej časti výskumu je spracovateľ povinný zvolať odbornú komisiu za účasti zástupcov Krajského pamiatkového úradu Žilina.
5. K výskumnej dokumentácii (prípravnej dokumentácii), posúdenej Pamiatkovým úradom Slovenskej republiky, vydá Krajský pamiatkový úrad Žilina v zmysle § 32 ods. 10 osobitné záväzné stanovisko, v ktorom určí ďalší postup obnovy.
6. Architektonicko-historický výskum a reštaurátorský výskum realizovať vo vzájomnej súčinnosti realizátorov výskumov.

Krajský pamiatkový úrad Žilina | Mariánske nám. 19 | 010 01 Žilina | IČO: 31755194
Tel.: +421 41 24 52 111 | e-mail: podatelna.za@pamiatky.gov.sk | www.pamiatky.sk

7. **Spracovať** a Krajskému pamiatkovému úradu Žilina **predložiť návrh na reštaurovanie** predmetnej časti nehnuteľnej národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „Návrh na reštaurovanie“), ktorý bude vypracovaný v súlade s § 5 ods. 2 a 3 vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 253/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva pamiatkový zákon (ďalej len „vyhláška“).
8. **Súčasťou Návrhu na reštaurovanie musí byť reštaurátorský výskum** zameraný na zhodnotenie technického stavu **omietkových vrstiev**, ich stratigrafie a prípadných nálezov maľovanej výzdoby, zhodnotenie stavu **všetkých kamenných prvkov**, identifikovanie a zhodnotenie sekundárnych zásahov na fasáde.
9. **Reštaurovanie môže vykonávať len fyzická osoba** ← reštaurátor v súlade s § 33 ods. 7 pamiatkového zákona.
10. Reštaurátorský výskum, návrh na reštaurovanie a reštaurátorské práce na predmetnej národnej kultúrnej pamiatke **môže vykonávať len reštaurátor so špecializáciou na reštaurovanie nástennej maľby, historickej omietky a muriva v interiéroch a exteriéroch historickej architektúry a so špecializáciou na reštaurovanie kamenných polychrómovaných sôch, kamenných architektonických článkov, muriva a nadväzujúcich omietok v interiéroch a exteriéroch objektov historickej architektúry**
11. **Do 60 dní po ukončení reštaurovania odovzdať** Krajskému pamiatkovému úradu Žilina **dokumentáciu vykonaných reštaurátorských prác** spracovanú v súlade s § 6 vyhlášky reštaurátorom, ktorý reštaurovanie vykonal.

ODŮVODNENIE

Krajskému pamiatkovému úradu Žilina bola dňa 17.07.2018 doručená žiadosť správcu - Oravského múzea P. O. Hviezdoslava, Hviezdoslavovonámestie č. 1692/7, 026 01 Dolný Kubín o vydanie rozhodnutia o zámere na reštaurovanie exteriérových omietok na tzv. administratívnom trakte na Oravskom hrade. Národná kultúrna pamiatka, pamiatkový objekt kaplnka je evidovaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok pod číslom 237/19.

Dvojkridlová dvojpodlažná obytná budova na pôdoryse v tvare „L“ lemuje na južnej a západnej strane areál 1. predhradia v juhozápadnej časti. Západné krídlo budovy je vložené medzi presbyterium kaplnky sv. Michala a južnú baštu III. Na neho nadväzuje južné krídlo napájajúce sa na východný hradbový múr 1. predhradia. Najstaršou časťou dnešnej budovy je vonkajší obvodový múr, o ktorom sa predpokladá, že tvoril hradbový múr neskoro stredovekého predhradia z poslednej štvrtiny 15. stor. Obytná budova bola postavená v rámci jednej prestavby hradu realizovanej Jurajom Turzom na začiatku 17. stor. na mieste starších budov. Ďalšie úpravy stavby dokladajú mladšie pruské klenby a trámové stropy.

Predložená žiadosť sa týka reštaurovania národnej kultúrnej pamiatky, preto Krajský pamiatkový úrad Žilina rozhodoval podľa § 33 ods. 2 pamiatkového zákona, v ktorom je uvedené: „Reštaurovanie môže vlastník pripravovať iba na základe predchádzajúceho rozhodnutia krajskeho pamiatkového úradu o zámere na reštaurovanie.“ a podľa § 33 ods. 4 pamiatkového zákona, v ktorom je uvedené: „Druh reštaurátorskej dokumentácie, rozsah reštaurátorských výskumov, druh, rozsah a podmienky vykonávania reštaurátorských prác určí krajský pamiatkový úrad v rozhodnutí o zámere na reštaurovanie ...“ Reštaurovanie národnej kultúrnej pamiatky alebo jej časti je v zmysle § 33 ods. 1 pamiatkového zákona „osobitným druhom obnovy“. Reštaurovanie v zmysle § 33 ods. 7 môže vykonávať pamiatkový úrad alebo ním zriadená právnická osoba prostredníctvom fyzickej osoby, ktorá je v pracovnoprávnom vzťahu s pamiatkovým úradom alebo ním zriadenou právnickou osobou, spĺňa kvalifikačné predpoklady podľa § 33a a má poverenie od pamiatkového úradu alebo ním zriadenej právnickej osoby na vykonávanie reštaurovania; člen Komory reštaurátorov alebo vysoká škola v rámci študijného programu reštaurátorská tvorba uskutočňovaného v študijnom odbore reštaurátorstvo.

Dňom doručenia podania bolo začaté správne konanie v súlade s § 18 ods. 2 správneho poriadku. O začatí správneho konania v súlade § 18 ods. 3 správneho poriadku boli upovedomení známi účastníci konania oznámením č. KPUZA-2018/14896-2/58257/PIE, zo dňa 20.07.2018 a zároveň v súlade s § 3 ods. 2 a § 33 správneho poriadku im bolo umožnené uplatniť návrhy a pripomienky, vyjadriť sa k podkladom pre

rozhodnutie, spôsobu ich zistenia a navrhnutí ich doplnenie. V lehote určenej krajským pamiatkovým úradom podľa § 27 ods. 1 správneho poriadku neuplatnili svoje pripomienky.

Krajský pamiatkový úrad Žilina predložené podanie preskúmal a na základe dostupných podkladov podľa § 33 ods. 2 pamiatkového zákona vo výrokovvej časti rozhodnutia uviedol, že predmetný zámer na reštaurovanie je prípustný a podľa § 33 ods. 4 pamiatkového zákona určil podmienky reštaurovania. Uvedené podmienky určil, tak aby všetky zásahy v rámci reštaurovania boli vykonané na najvyššej odbornej úrovni. Reštaurátorský výskum je nutné dôsledne spracovať z dôvodu riadneho posúdenia stavu pamiatky – jej hmotnej podstaty, stavu omietkových vrstiev a kamenných prvkov. Vzhľadom na pamiatkové hodnoty stavby, jej vek a slohovú viacvrstevnosť je nutné pred jej obnovou a reštaurovaním vykonať architektonicko-historický výskum, pri ktorom môže dôjsť k zisteniam a nálezom, ktoré môžu významným spôsobom ovplyvniť celkovú obnovu objektu. Len na základe výsledkov reštaurátorského výskumu a architektonicko-historického výskumu môže byť zodpovedne určená metodika obnovy pamiatky.

Vzhľadom na vyššie uvedené Krajský pamiatkový úrad Žilina rozhodol tak, ako znie výrok tohto rozhodnutia. Rozhodnutie je vydané z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom a nie je podkladom pre konanie podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, nakoľko sa jedná o reštaurovanie ako osobitný druh obnovy, na ktoré sa nevzťahujú ustanovenia stavebného zákona. #

Toto rozhodnutie nenahrádza vyjadrenia iných orgánov štátnej správy a územnej samosprávy.

Vzhľadom k tomu, že Krajský pamiatkový úrad Žilina nie je z technických dôvodov schopný vykonať tento právny úkon elektronicky, postupuje podľa § 17 ods. 4 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

POUČENIE

Proti tomuto rozhodnutiu podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na správnom orgáne, ktorý rozhodnutie vydal, t.j. na Krajskom pamiatkovom úrade Žilina, Mariánske nám. 19, 010 01 Žilina. Odvolacím orgánom je Pamiatkový úrad Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave. Právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy sú preskúmateľné súdom, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou vyčerpал všetky riadne opravné prostriedky.

doc. Ing. Miloš Dudáš, CSc.
riaditeľ

Doručuje sa

Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava, Hviezdoslavovo námestie č. 1692/7, 026 01 Dolný Kubín
Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina

1,2. Letecký pohľad na hrad od juhu a juhovýchodu s označením skúmanej stavby (foto E. Vasiljak)

3. Pohľad na hrad od východu s označením skúmanej stavby

4. Pohľad do predhradia s označením skúmanej stavby

5. Pohľad na skúmanú stavbu z horného hradu na dobovej fotografii zo začiatku 20. stor. (archív Oravského múzea P.O. Hviezdoslava)

6. Pohľad do nádvorja na dobovej fotografii zo začiatku 20. stor. (archív Oravského múzea P.O. Hviezdoslava)

7,8. Pohľad do nádvorja na dobovej fotografii zo začiatku 20. stor. (archív Oravského múzea P.O. Hviezdoslava)

9. Celkový pohľad na západnú fasádu budovy.

10. Pohľad na časť západnej fasády budovy s tzv. Archívnu baštou.

11. Pohľad na časť západnej fasády budovy

12. Celkový pohľad na južnú fasádu s bránou.

13. Detail strielne vedľa brány.

14,15. Celkový pohľad na portál brány a detail ostenia.

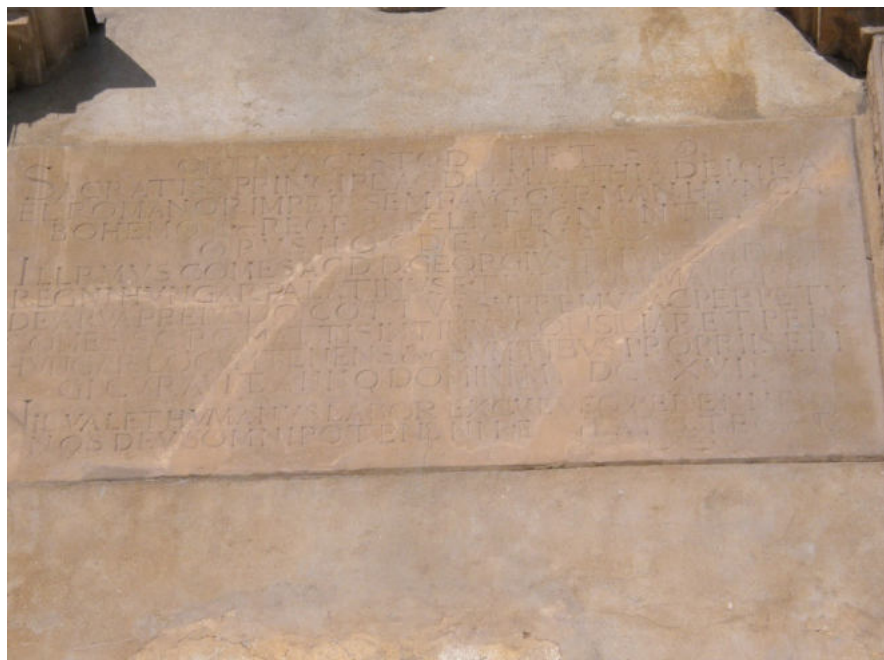

16. Detail erbovej tabule nad bránou

17. Detail erbovej tabule nad bránou

18. Detail nápisovej tabule nad bránou

19. Pohľad na vnútorný portál vstupnej brány

20. Celkový pohľad na dvorové fasády

21. Celkový pohľad východnú fasádu

22. Celkový pohľad
severnú fasádu

23. Celkový pohľad
východnú fasádu

24. Detail klenby 1.NP

25. Detail klenby 1.NP

36. Detail stropu 2.NP

27. Detail stropu 2.NP

28. Vstupný portál do schodiska

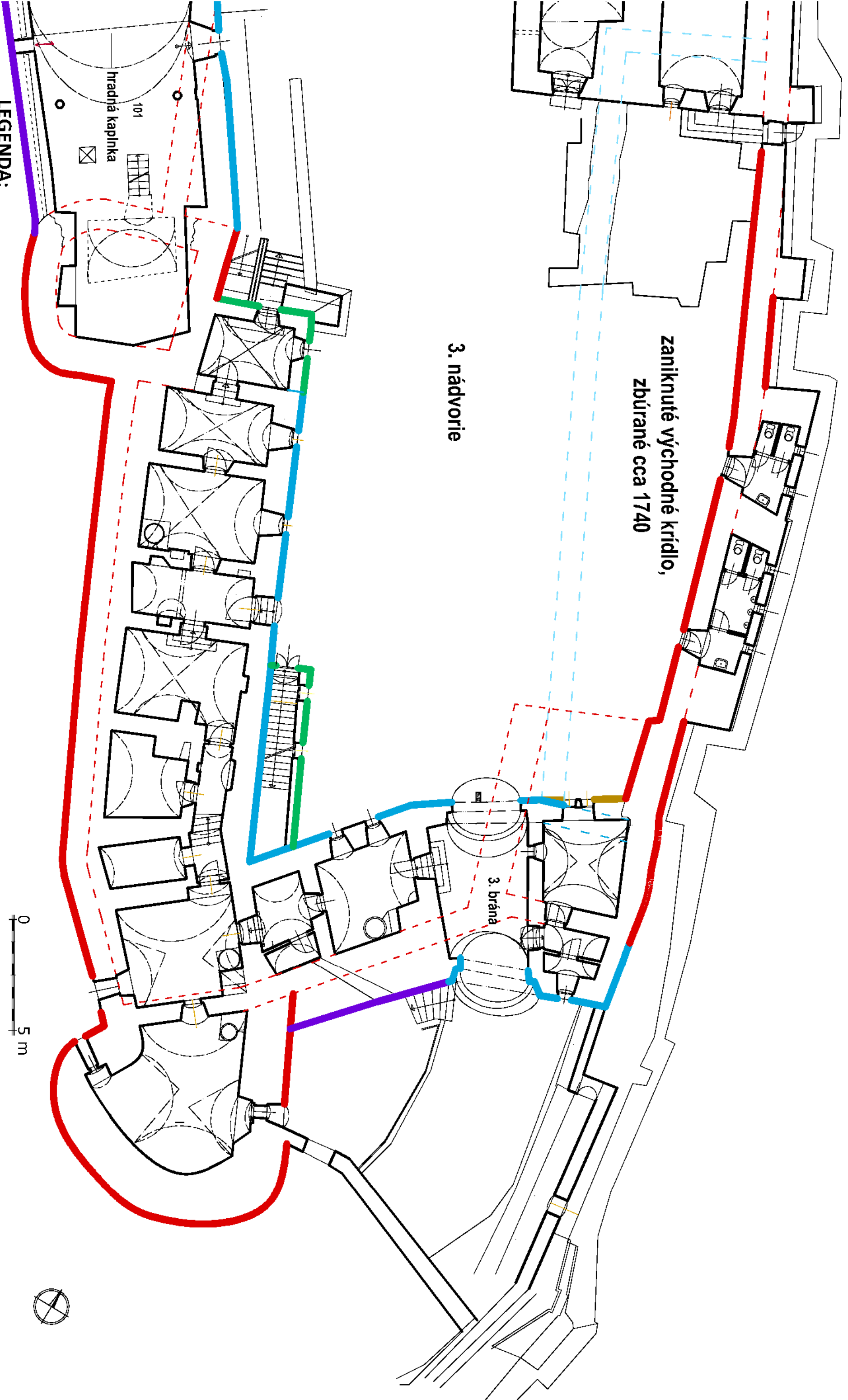
29. Vstupný portál do západného krídla

30. Pohľad do schodiska

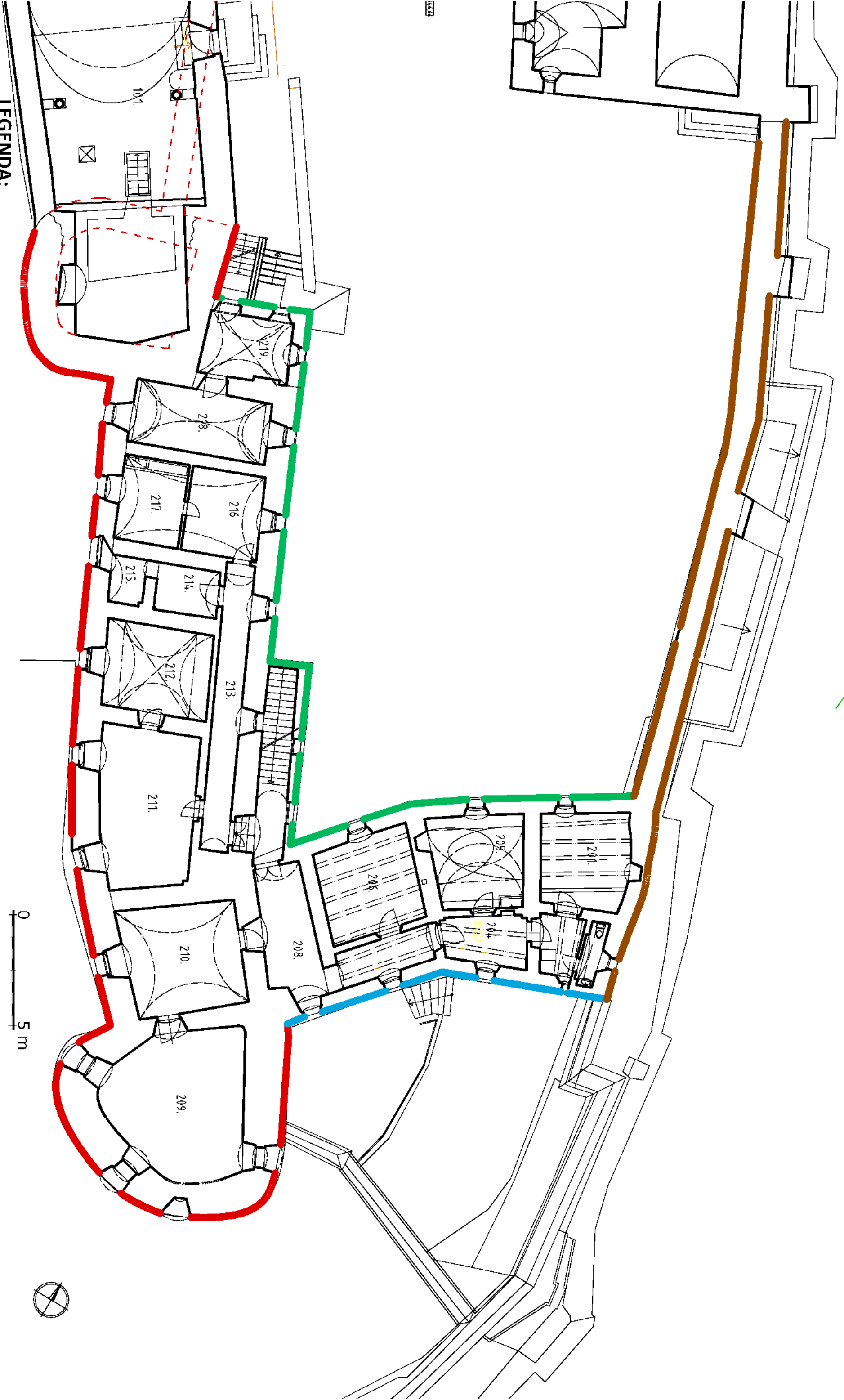
31. Vstupný portál do schodiska

LEGENDA:

- M1 gotika, okolo r. 1507
- M2 renesancia, okolo r. 1559
- M3 renesancia, okolo r. 1616
- M4 renesancia, okolo r. 1639
- M5 baroko, okolo r. 1740
- M6 baroko, 2. pol. 18. stor.
- M7 klasicizmus, rok 1800
- M8 začiatok 20. stor.
- M9 2. polovica 20. stor.

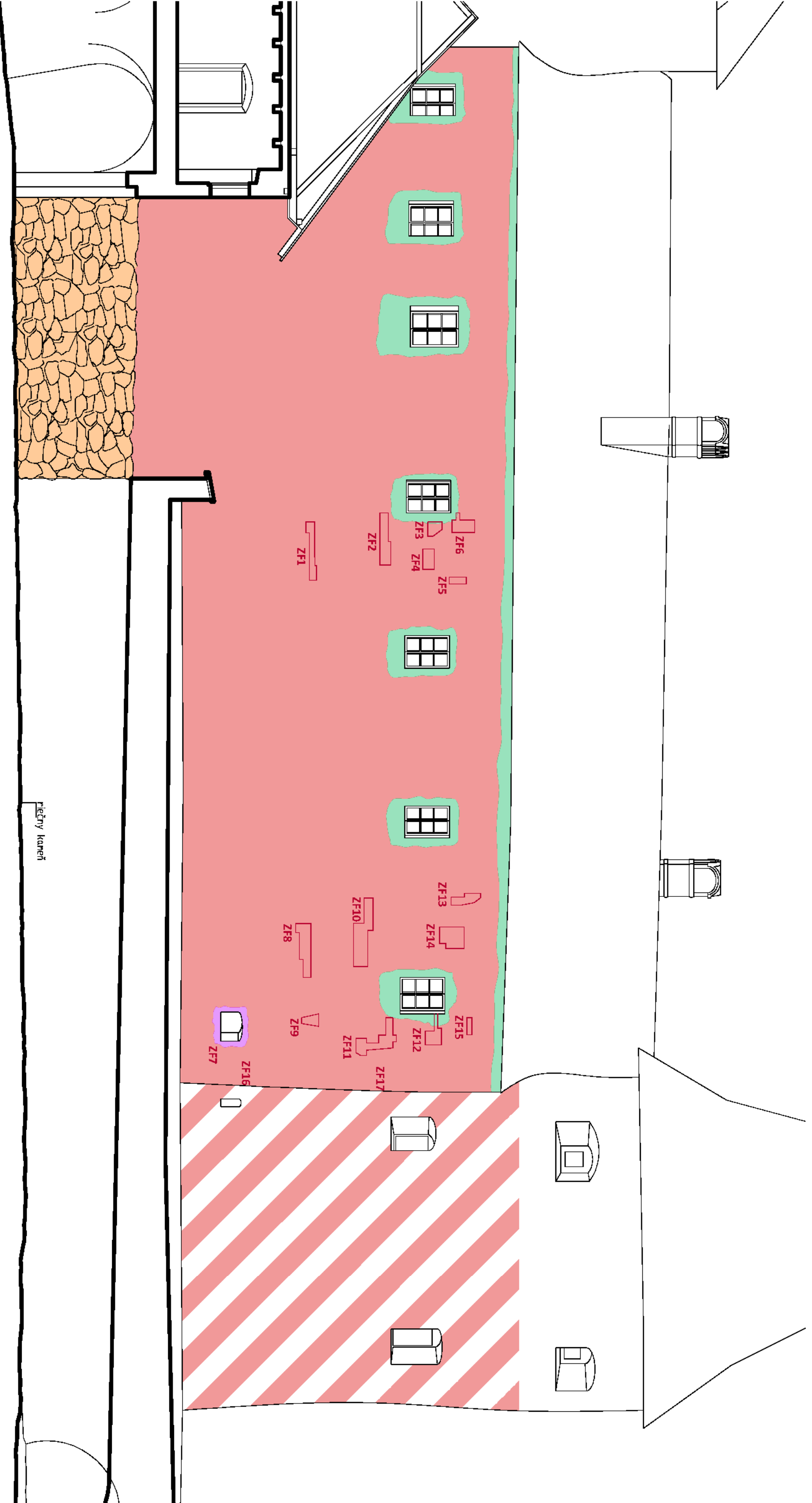
ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22	
Pamiatkový objekt:	budova hradná 237/14
Druh výskumu:	architektonicko-historický výskum
Výkres:	architektonicko-historická analýza, pôdorys I.NP
Spracovateľ a dátum:	M. Šimkovic a M. Čajka, 2018-2019
Výkres:	1
Mierka:	1:150

LEGENDA:

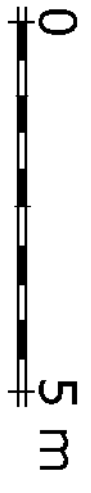
- M1 gotika, okolo r. 1507
- M2 renesancia, okolo r. 1559
- M3 renesancia, okolo r. 1616
- M4 renesancia, okolo r. 1639
- M5 baroko, okolo r. 1740
- M6 baroko, 2. pol. 18. stor.
- M7 klasicizmus, rok 1800
- M8 začiatok 20. stor.
- M9 2. polovica 20. stor.

ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22	
Pamiatkový objekt:	budova hradná 237/14
Druh výskumu:	architektonicko-historický výskum
Výkres:	architektonicko-historická analýza, pôdorys 2.NP
Spracovateľ a dátum:	M. Šimkovic a M. Čajka, 2018-2019
Výkres:	2
Mierka:	1:150

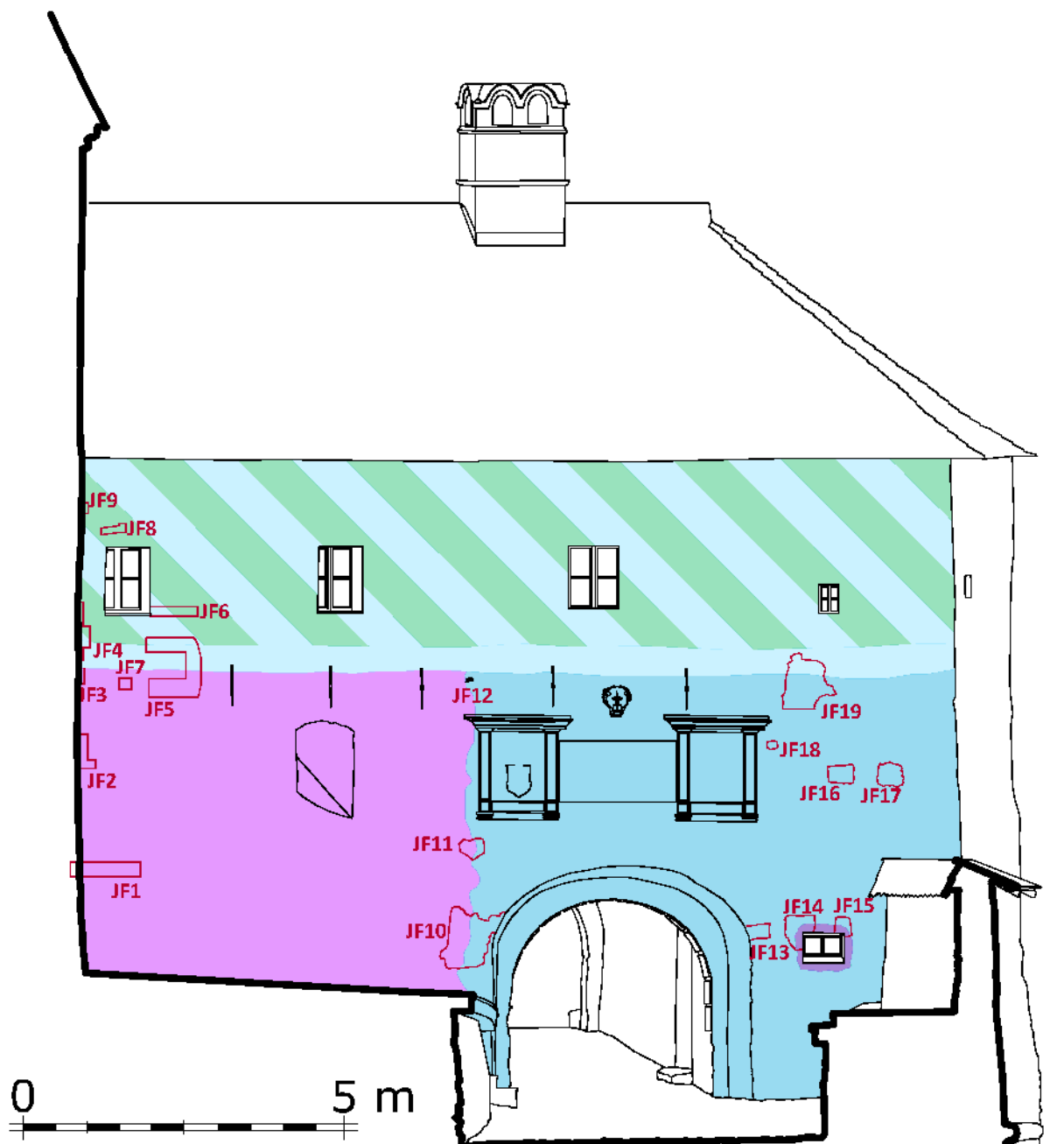

LEGENDA:

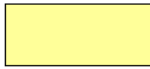

M1		gotika, okolo r. 1507	M6		baroko, 2. pol. 18. stor.
M2		renesancia, po r. 1556	M7		klasicizmus, rok 1800
M3		renesancia, okolo r. 1616	M8		začiatok 20. stor.
M4		renesancia, okolo r. 1639	M9		2. polovica 20. stor.
M5		baroko, okolo r. 1740			

Pamiatkový objekt:		ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22	
Druh výskumu:		budova hradná 237/14	
Výkres:		architektonicko-historický výskum	
Spracovateľ a dátum:		architektonicko-historická analýza, vonk. fasáda záp. krídla	
		M. Šimkovic a M. Čajka, 2018-2019	
Výkres:		3	
Mierka:		1:100	

LEGENDA:

M1		gotika, okolo r. 1507	M6		baroko, 2. pol. 18. stor.
M2		renesancia, po r. 1556	M7		klasicizmus, rok 1800
M3		renesancia, okolo r. 1616	M8		začiatok 20. stor.
M4		renesancia, okolo r. 1639	M9		2. polovica 20. stor.
M5		baroko, okolo r. 1740	ZF8		sondy

ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22

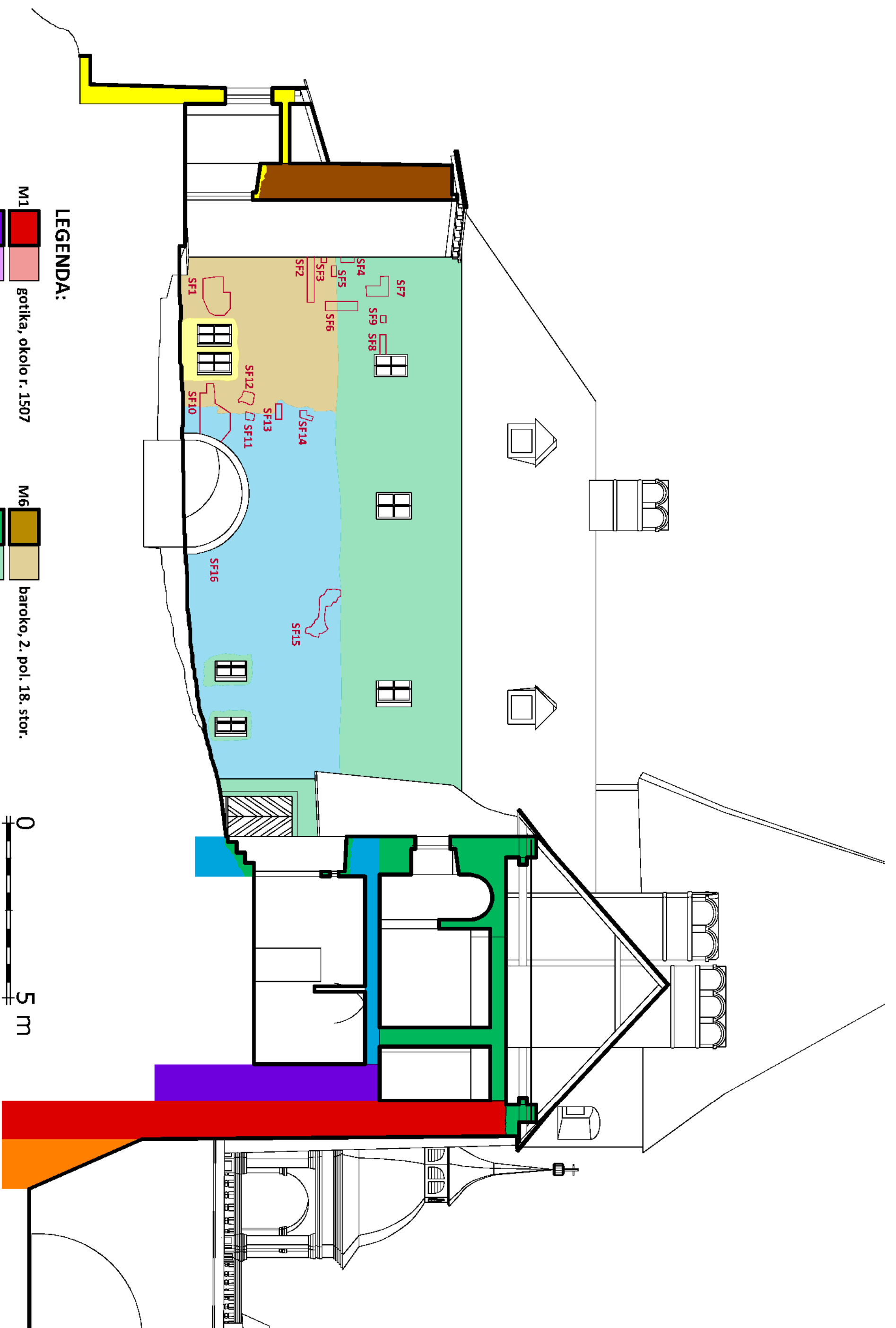
Pamiatkový objekt: budova hradná 237/14
 Druh výskumu: architektonicko-historický výskum
 Výkres: architektonicko-historická analýza, vonk. fasáda juž. krídla
 Spracovateľ a dátum: M. Šimkovic a M. Čajka, 2018-2019

Výkres:

4

Mierka:

1:100

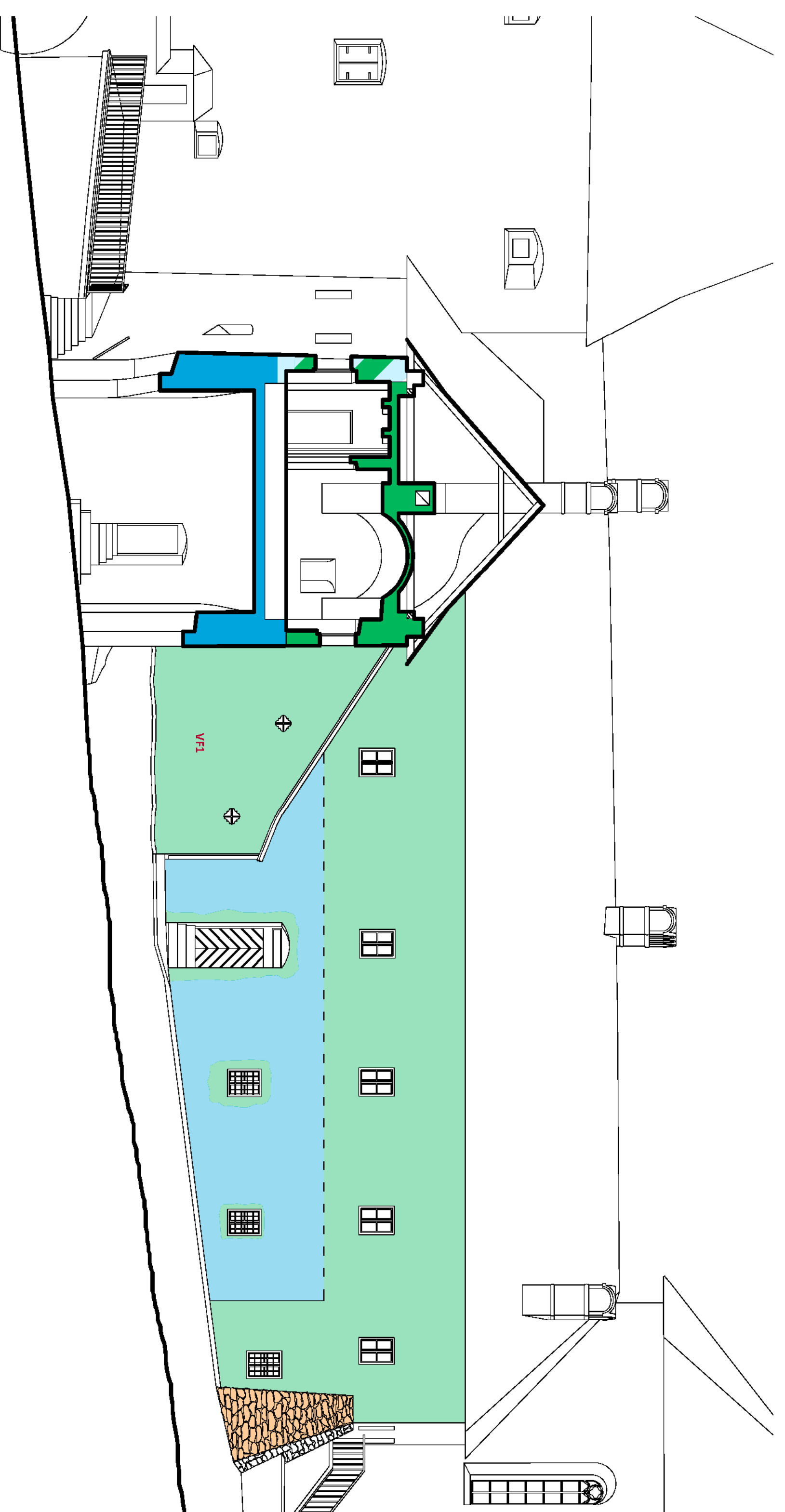

LEGENDA:

M1		gotika, okolo r. 1507	M6		baroko, 2. pol. 18. stor.
M2		renesancia, po r. 1556	M7		klasicizmus, rok 1800
M3		renesancia, okolo r. 1616	M8		začiatok 20. stor.
M4		renesancia, okolo r. 1639	M9		2. polovica 20. stor.
M5		baroko, okolo r. 1740	ZF8		sondy

0 5 m

ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22		Výkres:
Pamiatkový objekt:	budova hradná 237/14	5
Druh výskumu:	architektonicko-historický výskum	Mierka:
Výkres:	architektonicko-historická analýza, návrh. fasáda juž. krídla	1:100
Spracovateľ a dátum:	M. Šimkovic a M. Čajka, 2018-2019	

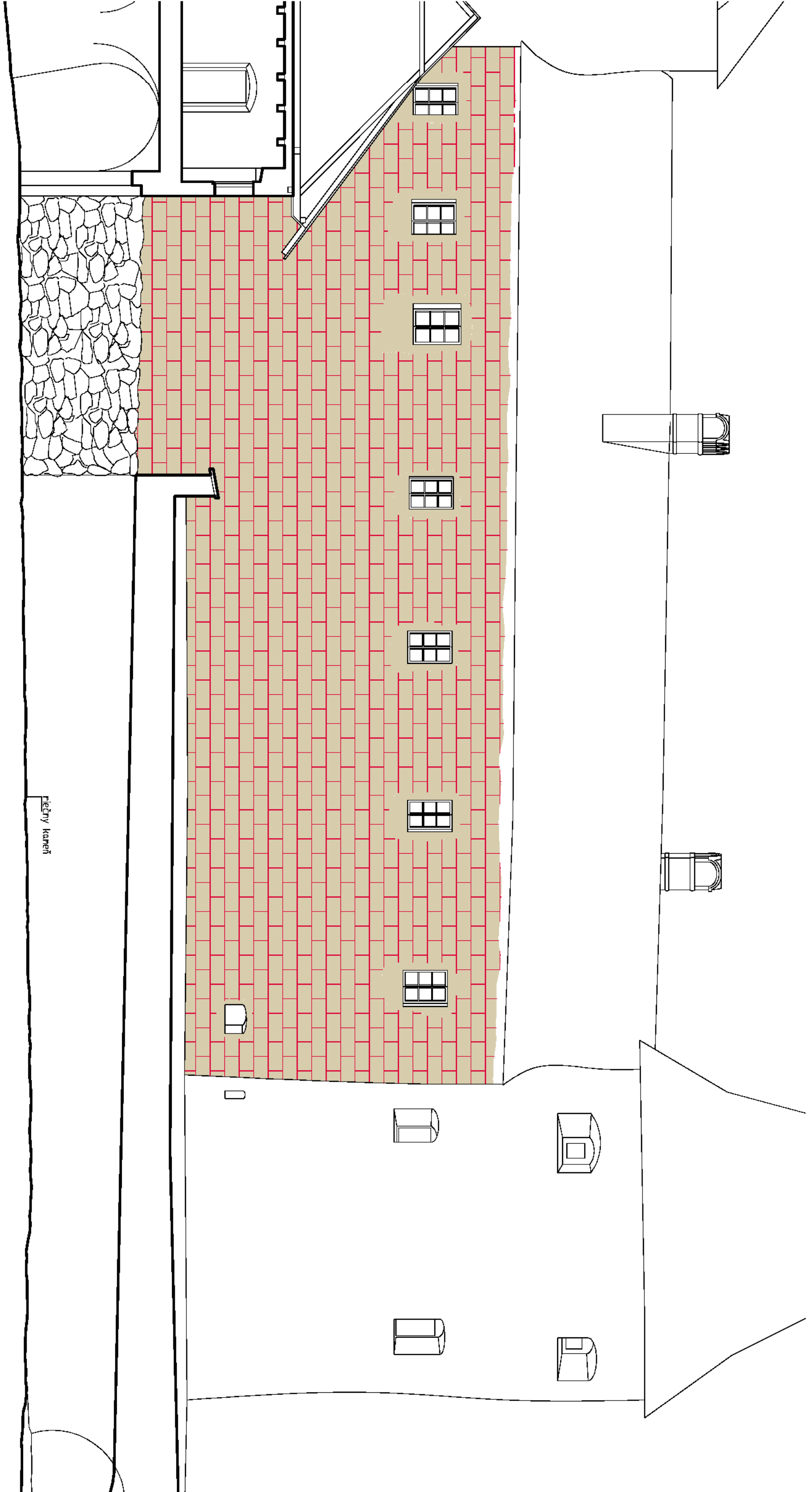

LEGENDA:

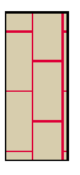
M1		gotika, okolo r. 1507	M6		baroko, 2. pol. 18. stor.
M2		renesancia, po r. 1556	M7		klasicizmus, rok 1800
M3		renesancia, okolo r. 1616	M8		začiatok 20. stor.
M4		renesancia, okolo r. 1639	M9		2. polovica 20. stor.
M5		baroko, okolo r. 1740	ZF8		sondy

0 5 m

ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22	
Pamiatkový objekt:	budova hradná 237/14
Druh výskumu:	architektonicko-historický výskum
Výkres:	architektonicko-historická analýza, návr. fasáda záp. krídla
Spracovateľ a dátum:	M. Šimkovic, M. Čajka, 2018-2019
Mierka:	6 1:100

LEGENDA:

omietku obnoviť umelecko-remeselným spôsobom s možnosťou prezentácie kvádrovania

K4

položky cenných detailov

možnosť odstrániť

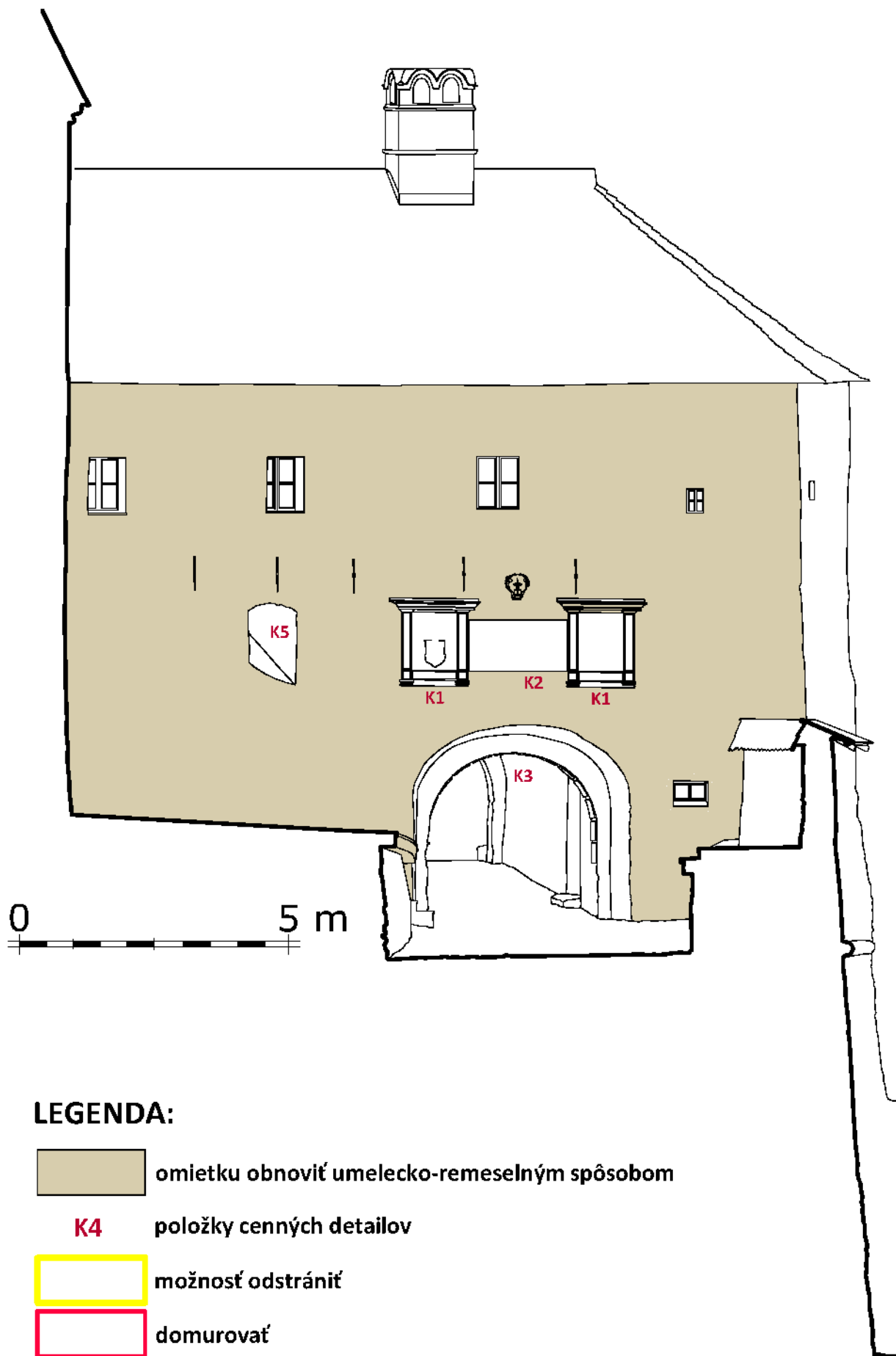

domurovať

plečný kameň

ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22	
Pamiatkový objekt:	budova hradná 237/14
Druh výskumu:	architektonicko-historický výskum
Výkres:	návrh obnovy, vonkajšia fasáda západného krídla
Spracovateľ a dátum:	M. Šimkovic a M. Čajka, 2018 a 2019
Výkres:	7
Mierka:	1:100

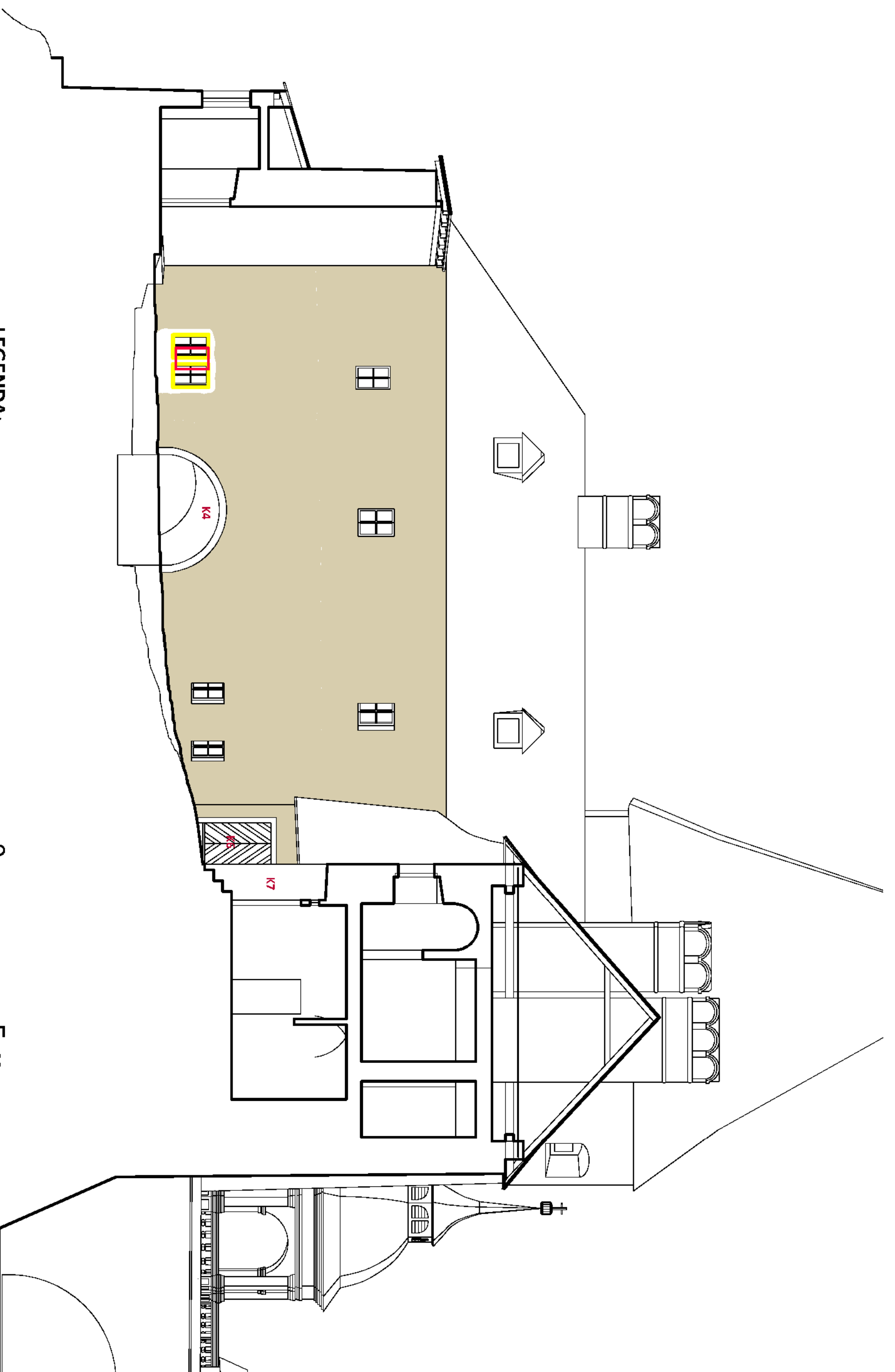
ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22

Pamiatkový objekt: budova hradná 237/14
 Druh výskumu: architektonicko-historický výskum
 Výkres: návrh obnovy, vonkajšia fasáda južného krídla
 Spracovateľ a dátum: M. Šimkovic a M. Čajka, 2018-2019

Výkres:

8

Mierka:
1:100

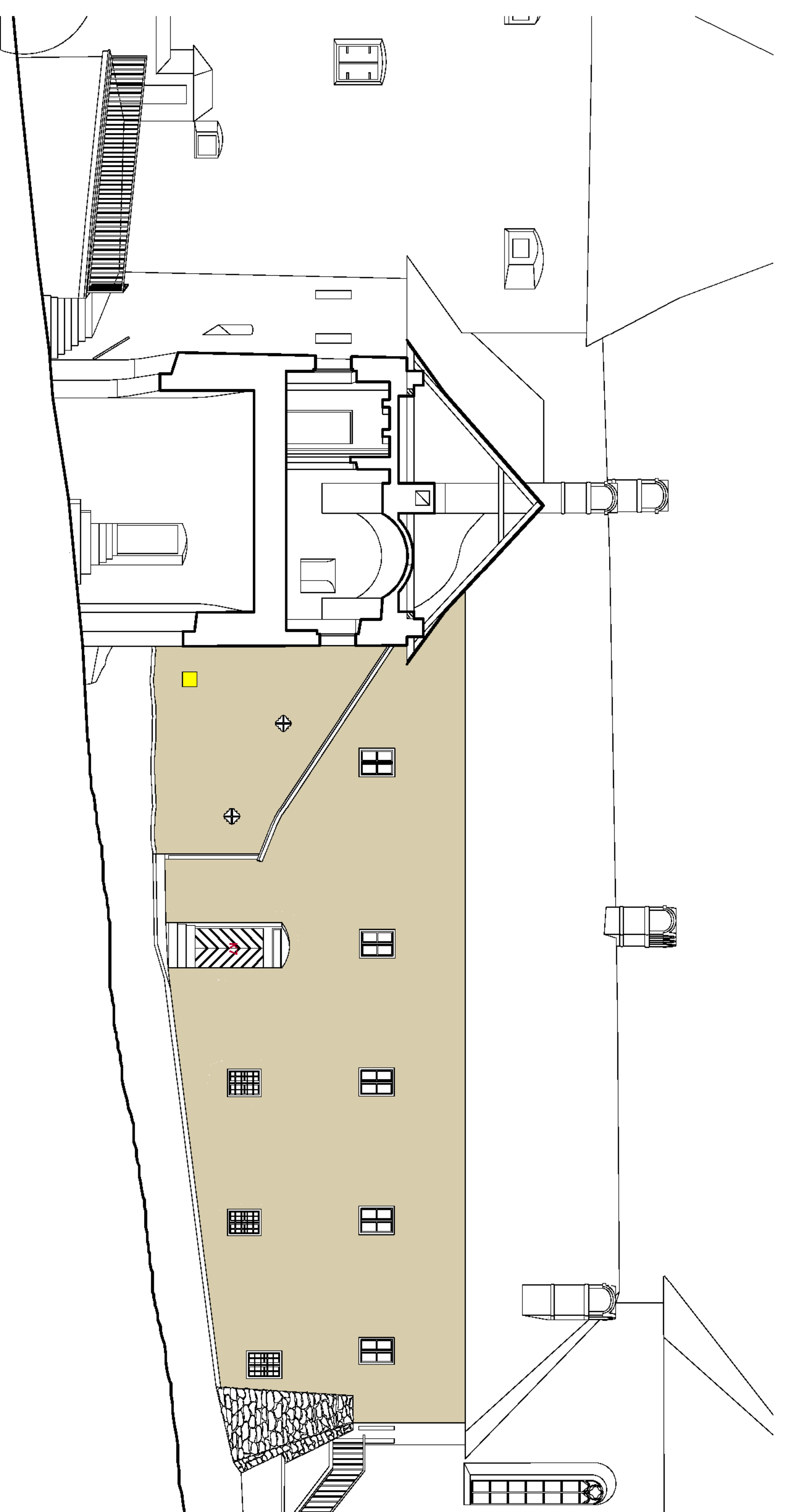

LEGENDA:

- ometku obnoviť umelecko-remeselným spôsobom
- K4 položky cenných detailov
- možnosť odstrániť
- domurovať

0 5 m

ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22	
Pamiatkový objekt:	budova hradná 237/14
Druh výskumu:	architektonicko-historický výskum
Výkres:	návrh obnovy, nádvorná fasáda južného krídla
Spracovateľ a dátum:	M. Šimkovic a M. Čajka, 2018-2019
Výkres:	9
Mierka:	1:100

LEGENDA:

- omietku obnoviť umelecko-remeselným spôsobom
- K4** položky cenných detailov
- možnosť odstrániť
- domurovať

0 5 m

ORAVSKÝ HRAD, č. ÚZPF 237/1-22	
Pamiatkový objekt:	budova hradná 237/14
Druh výskumu:	architektonicko-historický výskum
Výkres:	návrh obnovy, nádvorná fasáda západného krídla
Spracovateľ a dátum:	M. Šimkovic a M. Čajka, 2018-2019
10	Mierka: 1:100